



## Research Article/Araştırma Makalesi

### Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama

#### *Does the Happiness of Volunteers Change According to Their Income? An Empirical Application across the World*

Keziban ALTUN ERDOĞDU<sup>1</sup>

#### Öz

Gönüllünün sosyal yapı içinde karşılıksız olarak bir işi yapmayı üstlenmesi, durumunu doğrudan veya dolaylı olarak iyileştirerek mutlu olmasını sağlar. Ancak gönüllünün zaman, beceri, emek gibi değerli kaynaklarını bağışlaması ve süreç sonunda mutlu olması gelirine ve gönüllülüğü gerçekleştirme biçimine göre farklılık gösterebilir. Buradan hareketle çalışmada, farklı gelir grubunda yer alan gönüllülerin mutluluğu gönüllülüğü gerçekleştirme biçimlerine göre araştırılmıştır. Bu amaç için Dünya Değerler Araştırması'nın birinci (1981-1984), üçüncü (1995-1998), beşinci (2005-2009), altıncı (2010-2014) ve yedinci (2017-2022) dalgası sıralı lojistik yöntemi kullanılarak dünya genelinde analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, düşük gelirli gönüllülerin aktif olarak üye olduğu gönüllü kuruluş sayısı arttığında mutluluğunun da arttığı; yüksek gelirli gönüllülerin ise bu tür kuruluşların faaliyetlerine düzenli olarak katıldığında mutlu olduğu ortaya çıkmıştır. Çeşitli gönüllü kuruluşları içeren analizlerde, yüksek gelir grubundaki gönüllülerin sosyal farkındalığı artırmaya yönelik kurulan dernek veya vakıflarda aktif olarak gönüllü hizmet sağlayarak yüksek mutluluğa ulaştığı; düşük gelir grubundaki gönüllülerin ise yardımlaşmak amacıyla oluşturulan gruplarda aktif bir şekilde gönüllü çalışmalar yaparak yüksek mutluluğa ulaştığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca dini derneklerde, vakıflarda veya gruplarda gerçekleştirilen aktif gönüllülüğün, yüksek gelir grubundaki gönüllülerin mutluluğu için anlamlı olmadığı; düşük gelir ve orta gelir grubundaki gönüllülerin mutluluğunu ise arttırdığı bulgusuna ulaşılmıştır. Çalışma, literatürden farklı olarak, gönüllülüğün gerçekleştirme biçimi dikkate alındığında yüksek gelirli kişilerin de gönüllülük davranışından fayda elde edileceğini ortaya koymuştur.

**Jel Kodları:** D01, O50, Z10

**Anahtar Kelimeler:** Gelir, Gönüllülük, Mutluluk, Gönüllü Kuruluşlar

<sup>1</sup> Dr. Öğr. Üyesi, Dicle Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, keziban.altun@dicle.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7724-4973



Erdoğdu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

#### Abstract

Enabling a volunteer to undertake a task altruistically within the social structure they live in directly or indirectly improves their happiness. However, the donation of valuable resources such as time, skills, and effort by the volunteer, as well as the resulting happiness, may vary based on income and the way of volunteering. From this point of view, in this study, the happiness of volunteers from different income groups was investigated according to the forms of volunteering. For this purpose, data from the World Values Survey (WVS) covering the first (1981-1984), third (1995-1998), fifth (2005-2009), sixth (2010-2014), and seventh (2017-2022) waves are analyzed globally using the ordered logistic method. The analysis revealed that the happiness of low-income volunteers increased when the number of voluntary organizations they actively participated in increased, while high-income volunteers were happier when they regularly participated in such organizations' activities. In various analyses involving different volunteer organizations, it was found that high-income volunteers achieved more happiness by actively providing voluntary services in associations or foundations aimed at increasing social awareness. On the other hand, low-income volunteers achieved more happiness by actively participating in volunteer work in groups formed for mutual assistance. Additionally, it was found that active volunteering in religious associations, foundations, or groups did not significantly contribute to the happiness of high-income volunteers but increased the happiness of volunteers in the low and middle-income groups. The study, unlike the literature, has shown that when considering the form of voluntarism, even high-income individuals benefit from volunteering behavior.

**Jel Codes:** D01, O50, Z10

**Keywords:** Income, Volunteering, Happiness, Voluntary Organizations

## 1. Giriş

Gönüllülük, başka bir insana, gruba veya kuruluşa fayda sağlamak amacıyla bireysel zamanın serbestçe kullanıldığı bir faaliyettir. Toplumun yararını gözeterek başkalarına yardım etme arzusu gönüllülüğün temelini oluşturmaktadır. Genel itibarıyla gönüllülük, özel veya resmi bir kuruluş kapsamında parasal bir karşılık beklemeden görev almakla yapılabileceği gibi örgütlü olmayan bir biçimde bireysel çabalarla arkadaş, komşu gibi bakmakla yükümlü olunmayan tanıdıklara yardım etme şeklinde de gerçekleşebilmektedir. Birey başkalarının mutluluğu için zamanını ayırarak, fiziksel olarak emeğini kullanarak veya bilgi ve deneyimlerini paylaşarak gönüllü olmaktadır (Wilson, 2000: 215-216; Tiltay, 2021: 43).

Genel olarak ihtiyaç sahibi insanlara yardım etmek ve onların mutluluğunu paylaşmak için gerçekleştirilen gönüllülük, sosyoloji başta olmak üzere psikoloji, felsefe, iktisat, siyaset bilimi gibi çeşitli disiplinlerde farklı boyutlarıyla ele alınarak irdelenmiştir. İktisat biliminde genel olarak gönüllülük, özgeci (altruist) bir davranış olarak mı ortaya çıktığı yoksa kişisel çıkara odaklanılan bir davranış biçimi mi olduğu sorusuyla ele alınmıştır (Binder & Freytag, 2013: 98). Çoğu iktisatçı için gönüllülük, herhangi bir karşılık beklemeden başkalarına yardım etme niyetiyle yapılan bir davranış da olsa zaman ve çaba açısından maliyetlidir. Bu açıdan gönüllülüğün kendisi değil, sonucunda elde edilen çıktılar önemlidir. Gönüllülüğün yararına yönelik en somut ve temel algı fayda maliyet analizidir (Arslan, 2021: 65). İnsanlar başka bir faaliyet ile karşılaştırıldığında gönüllülükten daha çok fayda sağladıkları için gönüllü çalışmalara katılırlar. Gönüllüler sahip olduklarını karşılıksız olarak içten gelen yardım ile bağışlasalar da toplumsal saygınlık, takdir ve tatminle ödüllendirilmektedir. Bu da onların mutlu olmasını sağlar.

Literatürde gönüllülük üzerine yapılan çalışmalarda genel olarak gönüllü faaliyetlere katılan insanların mutlu olup olmadığı araştırılmıştır. İnsanların ekonomik durumunu dikkate alarak gönüllülük ve mutluluk arasındaki ilişkiyi ele alan çok az sayıda çalışma mevcuttur. Bu çalışmalarda gelirin gönüllülük ve mutluluk arasındaki ilişki üzerindeki etkisi sadece gönüllü kuruluşlar türlerine göre analiz edilmiş ve bu analiz belirli ülkeler veya tek bir ülke üzerine yoğunlaşmıştır. Literatürdeki çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada çeşitli gelir gruplarında yer alan gönüllülerin mutluluğu gönüllülüğu gerçekleştirme biçimine göre 100'den fazla ülkeyi kapsayan Dünya Değerler Araştırması'nın güncel verileriyle araştırılmıştır. Bu sayede gönüllülüğün ortaya çıkardığı faydaların farklı gelir gruplarının mutluluğuna etkisi gönüllülüğu gerçekleştirme biçimine göre farklılık gösterebileceği dünya genelinde değerlendirilmiştir.

Giriş bölümüne takiben çalışmanın ikinci bölümünde, gönüllülük ve mutluluk arasındaki ilişki tarihsel süreçte incelenmiştir. Üçüncü bölümde, insanları gönüllü olmayı iten nedenleri ve farklı gelir düzeyine sahip olan gönüllülerin nasıl mutlu olduğu hakkında bilgi verilmiştir. Dördüncü bölümde, literatürde gelir, gönüllülük ve mutluluk üzerine yapılan çeşitli çalışmalar özetlenmiştir. Beşinci bölümde ise analizlerde kullanılan mikro ekonometrik mutluluk modeli, değerkenler ve veri seti açıklanmış ve analiz sonuçları yorumlanmıştır. Son bölümde, bulgulara ilişkin genel değerlendirmeler yapılmış ve çalışmanın kısıtlarına ve gelecekteki çalışmalara etkisine değinilmiştir.

## 2. Gönüllülük ve Mutluluk: Tarihi Bir Bakış

Toplum yanlısı (prososyal) davranışlardan biri olan gönüllülük eski çağlardan beri insanın mutluluğuyla ilişkilendirilmiştir. İyi bir yaşamın ne olduğunu tartışan başta Platon ve Aristoteles olmak üzere eski Yunan düşünürleri, diğer insanlara yardım edenlerin mutlu olduğunu vurgulamışlardır. Mutluluk onlar için yaşamın nihai hedefidir ve “eudaimonia” kavramıyla ifade edilir. “Eudemonia”, iyi ruhsal durumu ya da sağlıklı ve mutlu bir yaşamı içeren iyi oluş halidir. Erdem etiğinin kurucularından olan Aristoteles, mutlu insanının erdemli insan olduğunu ve erdemli bir hayata ulaşmanın yolunun ise başkalarına yarar sağlamadan geçtiğini ileri sürmüştür (Meier, 2006: 41; Veenhoven & Dumludağ, 2018: 225).

Eski Yunan medeniyetinde “mutluluğa” başkalarına yararlı olmaya çalışan insanların ulaştığı düşünülse de bugünkü kullanılan anlamıyla mutluluğun temeli hedonist görüşe dayanmaktadır. Bu görüşün öncü ismi Jeremy Bentham (1748-1832)’dir. Bentham’ın hazza yönelme ve acıdan kaçma prensibi, insanların tercihlerinde negatif duyguları minimize etme ve hazzı maksimize etme çabasında olduğunu ifade eder. Düşünüre göre mutluluk, yaşamdan alınan haz ve acıların toplamıdır ve olumlu hisler ile olumsuz hislerin cebirsel olarak birbirinden çıkarılmasıyla ölçülebilir. Bentham’ın görüşleri faydacılığın (utilitarianism) temellerini oluşturmaktadır (Yemişçigil & Dolan, 2018: 187-188). Faydacı yaklaşıma göre, acılar ve hazlar insanların karar alma süreci için belirleyicidir ve mutluluk, insanın kendi için hazzı aramasıyla elde edilir. Mutluluk arayışı, başkalarına yardımın iyi bir yaşam için önemli olduğunu savunan Eudaimonist gelenekten farklıdır. Başkalarına yardım etmek, mutluluk kaynağı olsa da birey faydasını en üst düzeye çıkaracak kadar sık bu tür faaliyetleri tercih etmeyecektir (Meier, 2006: 3-4).

Adam Smith, Thomas Malthus gibi ilk klasik iktisatçılar da çalışmalarında toplum yanlısı davranışların mutlulukla ilişkisine değinmişlerdir. Bu iktisatçılar, yazınlarında etik felsefe geçmişlerinden etkilenmişler ve mutluluğu yaşamdaki huzur ve erdemle ilişkilendirmişlerdir. Örneğin Adam Smith, varlıklı olmaya çalışarak mutluluğu aramanın, çalışkan ama mutlu olmayan insanlara yol açabileceğine inanmıştır (Rojas, 2019: 5). Başka bir deyişle, mutluluk ekonomik zenginlikten çok insanlara faydalı olmaya bağlıdır. “Ahlaki Duygular Kuramı” adlı eserinde Smith, “Kendi mutluluğumuz için sağduyulu ve erdemli olmamız gerekir: diğer insanların mutluluğuyla ilgilenmemiz gerekir” (Smith, 1759: 385, aktaran Meier & Stutzer, 2004: 2). Klasik dönemde Smith gibi ilk iktisatçılar ekonomik zenginliği, çalışmalarında üzerinde durulması gereken bir konu olduğuna inanmışlar, ancak ekonomik ilerlemenin yüksek mutluluk getirmediğini öne sürmüşlerdir.

Ondokuzuncu yüzyılın ortalarından itibaren Stanley Jevons, Carl Menger ve Leon Walras gibi iktisatçılar Bentham görüşlerini benimsemişlerdir. Bu dönemde iyi yaşamın soyut kavramlar ve etik değerler tarafından belirlenen tanımlamalardan ziyade, iyi veya kötü olsun insanların deneyimleri tarafından şekillendirildiği düşünülüyordu. Toplumun refahının insanların mutluluğu üzerine inşa edilmesi gerektiği savunulmuş ve kamu politikalarında mutluluğa önem verilmiş (Rojas, 2019: 7-8). Ancak mutluluk fayda temelli açıklanarak birey için mutluluğu maksimize edecek davranışların önemli olduğu vurgulanmıştır.

Yirminci yüzyıla gelindiğinde iktisatçılar mantıksal pozitivizm felsefesinin etkisiyle mutluluk yerine dar anlamda faydaya odaklanmışlar ve bireylerin tercihlerine ilişkin “objektivist” bir



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

yaklaşım sergilemişlerdir. Örneğin Vilfredo Pareto, tercihleri açıklayan bir çerçeve geliştirmek için mutluluk içeren fayda kavramının gerekli olmadığını belirtmiştir. Dolayısıyla tercihler “daha fazlası daha iyidir” anlayışı üzerine oturtarak sabit, dışsal ve bireyler arasında bağımsız olduğu varsayılmış, subjektif deneyimler ise reddedilmiştir. Gelir artışının sağladığı daha geniş tüketim olanakları ile insanların daha iyi durumda olacağı görüşü ön plana çıkmıştır. Buna göre kendi çıkarını gözetererek rasyonel davranan birey kısıtlı bütçeyi kullanarak en iyi tercihi seçer ve rahatlık içinde yaşamaktadır. Karşılık beklemeden paylaşma, işbirliği yapma, yardımlaşma gibi özgeci davranışlar birey için rasyonel değildir. Belli varsayımlar altında mutluluk sadece somut mal veya hizmetlere ve alım gücündeki değişime dayalıdır (Dumludağ, 2014: 370; Meier, 2006: 42).

Yirminci yüzyılın sonlarına doğru davranışsal iktisat alanında insan davranışlarına yönelik yapılan çalışmalarla bireylerin tam olarak rasyonel davranmadığı, hatalar yaptıkları ve dolayısıyla seçimlerinin tutarsız olabileceği anlaşılmıştır. Özellikle Herbert Simon’un sınırlı rasyonellik kavramı ve Amos Tversky ve Daniel Kahneman’ın beklenti teorisi ile bireyin karar alma sürecinde duygusal, sezgisel ve rasyonel olmayan özellikleri etkili olduğu görülmüştür (Ruben ve Dumludağ, 2018: 43-46). Psikolojik alt yapı sayesinde insanların tercihleri ve mutlulukları arasında karmaşık bir ilişkinin olduğu vurgulanmıştır. Mutluluğun anketler aracılığıyla ölçülmeye başlanmasıyla da daha önceleri dışsal olarak görülen yardımlaşma, dayanışma, cömertlik gibi insana fayda sağlayan sosyal davranışlar üzerine yoğun olarak çalışılmıştır. Böylece gönüllülük davranışının insanların mutluluğu için önemi ampirik olarak araştırılmıştır.

### 3. Gönüllülük, Gelir ve Mutluluk

Kendi hanesi dışındaki kişilere faydalı olmak için zaman veya para harcayan gönüllüler, karşılığında maddi bir ödül beklemeleler de beceri ve deneyim kazanma, sosyal sermayeyi güçlendirme ve yalnızlık, endişe, korku gibi olumsuz duygulardan uzaklaşarak özsaygıyı artırma imkânı elde eder. İnsanların içinde yaşadığı topluluğa destek olarak ödüllendirilmesi mutlu olmayı sağlar ve başkalarına daha çok yardımcı olmayı motive eder. İktisatçılar gönüllü olmayı iten ve bireyi mutlu eden nedenleri, içsel ve dışsal güdüler olmak üzere iki başlıkta ele almışlardır.

İçsel güdüler, insanların başka bir amaca ulaşmak için araç olarak değil, sadece başkalarına yardım etmekten keyif aldıkları için gönüllü oldukları gerçeğine dayanır. Gönüllü yaptığı işin sonucunu gördüğünde kendini iyi hisseder. Prososyal davranışlara önem veren kişiler, başkalarının durumunun iyi olması veya çabaları sonucunda yardım ettiğı kişinin probleminin çözülmesi ile mutlu olurlar. Yaptıkları işin sonucundan bağımsız olarak, gönüllüler verilen görevi kendi başlarına yerine getirmekten ve destekledikleri kişilerle veya diğer gönüllülerle sosyal etkileşimden keyif alırlar. Bu yeterlilik duygusu ve özgür bir iradeye sahip olma hissi memnuniyetlerini arttırır. Aslında gönüllüler toplum yararına çaba harcayarak iyi bir amaca hizmet ettiklerini bilirler. Bu süreçte suçluluk duyguları azalır ve “gönüllü olmanın verdiğı hoş duygudan” faydalanırlar (Meier & Stutzer, 2008: 41).

Dışsal güdüler, gönüllülüğu ikincil amaç olarak görmenin ortaya çıkardığı etkiler veya yan ürünlerdir. Başkalarına yardım etmek kişinin çıkarı için bir araçtır. Kişi gelecekteki kazançlarını



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Genelinde Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

arttırmak amacıyla beşerî sermayesini geliştirmek, iş bağlantıları kurma ya da iş bulma konusunda değerli olabilecek sosyal ağları genişletmek, sosyal saygınlık kazanmak, bir grubun üyesi olarak aidiyet duygunu pekiştirmek ve kariyerinde ilerlemek için gönüllü olur. Örneğin siyasetçiler, sadece başkalarına yardım etmekten hoşlandıklarından değil, iyi bir siyasetçi olduğunu göstermek ve siyasi kariyerine fayda sağlamak için sosyal bağlantılar kurmak istediklerinden de gönüllü çalışmalara katılırlar. Ancak gönüllüler herhangi bir beklenti içinde olmadan da sosyal ilişkiler kurabilirler. Dost olabileceği insanlarla tanışmak ve güvенеceği arkadaşlar edinmek dışsal ödüllerden ziyade gönüllüleri mutlu eden içsel ödüllerdir (Meier & Stutzer, 2008: 42; Frey & Gallus, 2018: 277).

Çoğu çalışmada, yardım edilenlerin faydasına odaklı içsel motivasyonla gerçekleştirilen gönüllülüğün, bencil bir şekilde gerçekleştirilen gönüllülüğe göre daha çok psiko-sosyal yararlar ortaya çıkardığı ve gönüllülerin daha yüksek mutluluğa sahip olmalarını sağladığı gösterilmiştir (örneğin Morrow-Howel vd., 2003; Meier, 2006; Bruni & Stanca, 2008; Gil-Lacruz vd., 2019). Ancak sosyoekonomik koşullara bağlı olarak gönüllü olmanın kişiye sağladığı faydalar farklılık göstermektedir. Buna göre gönüllülük, düşük gelirli gönüllülerin eşit olarak dağıtılmayan sosyal kaynaklara erişimini sağlayarak, ekonomik durumu daha iyi olan gönüllüler ile arasındaki refah farkının azaltmasına yardımcı olur (Lee, 2019: 798). Düşük gelirli gönüllüler, gönüllü çalışmalar yaparken farklı kültürlerden veya çeşitli yaştan insanlarla tanışma ve yeni arkadaşlar edinme fırsatı bulur. Yeni sosyal bağlar, gelir düzeyi düşük olan gönüllülerin bilgi aktarımı ve duyguların paylaşılması sayesinde yaşadıkları ekonomik zorluklarla baş etmelerine ve hayata karşı olumlu bir tutum geliştirmelerine olanak tanır. Gönüllülerin başka insanlar tarafından ihtiyaç duyulduğunu bilmeleri, özellikler düşük gelirli gönüllüler için hayatta bir amaca sahip olma duygusunu güçlendirir ve özgüven eksikliğini giderir. Bu sayede maddi sıkıntılar yaşayan gönüllüler kendilerine yönelik iyi duygular geliştirerek mutlu olurlar.

Geleneksel iktisat teorisine göre bireyler, gönüllülüğün marjinal faydaları, ücretli olarak çalışmaktan ya da boş zaman etkinliklerinden elde edilen faydalardan daha yüksek olduğu için gönüllü olmaktadır. Gönüllülük, maddi karşılık beklemeksizin başkalarının yararını gözeterek yapılan çalışmalar olduğu için alternatif faaliyetlerden veya mallardan vazgeçilerek sürdürülebilir. Dolayısıyla yüksek gelirli bireylerin iyi bir eğitim geçmişine sahip olmaları ve yaşam standartlarını sürdürmek istemeleri nedeniyle gönüllülük için ayırdıkları zamanın fırsat maliyeti oldukça yüksektir. Bu açıdan gönüllü çalışmalara katılım oranlarının düşük olması beklenmektedir. Ancak ev işlerini yapmak için ücret karşılığında dışarıdan yardım aldıkları ve gönüllülük konusunda kendilerini rahat hissetmelerini sağlayacak sosyal becerilere sahip oldukları için gelir düzeyi yüksek olan kişilerin gönüllü faaliyetlere katılımları yüksektir. Bu nedenle maddi durumu iyi olanlar için gönüllü olmanın toplumsal hayata ve özellikle kendilerine katkısı fazladır (Beaton & Torgler, 2018: 2190-2191).

#### 4. Literatür Özeti

Bu bölümde gelir, gönüllülük ve mutluluk üzerine araştırmalar yapan çalışmalar ele alınmıştır. Enders & Fanslow (1981), farklı demografik özelliklere sahip insanların gönüllü çalışmalara katılım oranlarını incelemişlerdir. Bu amaç için Amerikan Ev Ekonomisi Derneği Üyelik Anketi



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Genelinde Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

1979 yılı verileri hiyerarşik logaritmik doğrusal model kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerde, evli ve çocuklu kadınların ve emeklilerin gönüllü faaliyetlere aktif olarak katılma olasılıklarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Gelire göre yapılan analizlerde, yaş ve medeni durum kontrol edildiğinde bile orta gelir grubundaki üyelerin, yüksek veya düşük gelir grubundaki üyelerden daha fazla gönüllü çalışmalar yaptığı saptanmıştır. Ayrıca 20,000 dolar ve daha fazla kazanç elde eden üyelerin haftalık 1-12 saat arası gönüllü çalışmalara katılım olasılıklarının düşük olduğu gösterilmiştir. Çalışmada, gelir düzeyi arttıkça bireylerin gönüllü hizmet sunma olasılığının azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Amerika'da 60 yaş ve üzeri 4,339 bireyin resmi kurumlarda veya bir gönüllü kuruluştaki karşılıksız olarak çalışmalar yapmasını etkileyen faktörlerin neler olduğunu araştıran Chambre (1984), Amerians Volunteer Survey anketinin 1974 yılı verilerini kullanmıştır. Chambre çalışmasında, en küçük kareler yöntemiyle yüksek gelire sahip olan ve bir işte çalışmayan yaşlı yetişkinlerin gönüllülük oranlarının daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Buna göre çalışma, yaşlılık döneminde gönüllü katılımın en önemli belirleyicilerinin hane geliri ve çalışma durumu olduğunu göstermiştir. Chambre (1984) çalışmasını literatürdeki diğer çalışmalarla karşılaştırdığında, gençlik ve orta yaş döneminde gönüllü katılımı yüksek olan grupların (örneğin kadınların, yüksek gelirli ve yüksek eğitilmiş bireylerin) yaşlılıkta da gönüllü çalışmalar yapmaya devam ettikleri sonucuna varmıştır.

Menchik & Weisbrod (1987), 1980'de Amerika Birleşik Devletleri'ndeki tüm işgücü arzının yüzde 5'inden fazlasını oluşturan gönüllü emek arzını modellemişlerdir. Geliştirdikleri tüketim modelinde gönüllülüğün bir tüketim malı olduğunu; yatırım modelinde ise deneyim ve tecrübe kazanmanın bir yolu olduğunu öne sürmüşlerdir. Her iki modelde net ücret oranı ile gönüllü çalışılan saat arasında negatif bir ilişki öngörmüşlerdir. Menchik & Weisbrod (1987), ekonometrik olarak bu öngörüğü Morgan, Dye ve Hybels tarafından 1977 yılında uygulanan anket verileriyle araştırmışlardır. Tobit model kullanarak reel ücret oranı arttıkça gönüllü emek arzının azaldığını ve özellikle bu sonucun kadınların için daha belirgin olduğunu ortaya koymuşlardır. Çalışmada ekonometrik bulguların varsayılan negatif ilişkiyi desteklediği görülmüştür.

Gönüllüler ve gönüllü olmayanlar arasındaki kişisel hedefler, tutumlar ve değerlere ilişkin farklılıkları ele alan Sundeen (1992), 1988 yılı Gallup Anketi'nin verilerini kullanmıştır. Sundeen sıralı lojistik regresyon analizi sonucunda, gönüllülerin gönüllü olmayanlara göre kişisel hayırseverlik davranışına önem verme olasılıklarının daha yüksek olduğu bulmuştur. Ayrıca gönüllülerin, gönüllü çalışmalar yapmayan kurumlara güvenme olasılıklarının düşük olduğu belirlemiştir. Çalışmanın bulguları, gönüllülerin kişisel özelliklerinin farklı olmasının ötesinde gönüllülük oranlarının yüksek eğitilmiş, yüksek gelir düzeyine sahip ve küçük şehirlerde ikamet eden kişiler arasında daha yüksek olduğunu göstermiştir.

Day & Devlin (1996) çalışmalarında, Gönüllü Faaliyet Araştırması'nın 1987 yılı verilerini kullanarak insanları gönüllü olmaya motive eden etkenleri ve kamu harcamalarının bu etkenlerin üzerindeki etkisini araştırmıştır. En küçük kareler tahmini sonucunda 20,000 dolar üzerinde gelire sahip olanların ve yarı zamanlı çalışanların gönüllü çalışmalara katılma olasılıklarının yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmacılar için bu sonuç, gelirin ve çalışma durumunun gönüllülük kararının önemli belirleyicileri olduğunu göstermektedir. Kamu harcamalarına göre



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

gerçekleştirilen tahminlerde, ekonomiyle ilgili belirli faaliyetlere yapılan harcamalar düştüğünde gönüllülük oranlarının azaldığını, sağlık harcamalarındaki azalmaların ise gönüllülük oranlarının artmasına neden olduğu bulunmuştur.

Wilson & Musick (1997), gönüllülüğün beşerî sermaye, sosyal sermaye ve kültürel sermaye içeren olumlu sosyal davranış olduğu önermesi temelinde resmi ve gayri resmi gönüllülüğü belirleyen faktörleri araştırmışlardır. Americans' Changing Lives Survey veri setinin birinci (1986) ve ikinci (1989) dalgasının kullanıldığı çalışmada, katılımcıların son 12 ay içerisinde resmi ve gayri resmi olarak gönüllülüğe ne kadar zaman ayırdıklarını ölçen endeksler oluşturulmuştur. Resmi gönüllülük endeksi, gönüllülerin çeşitli gönüllü kuruluşların faaliyetlerine hangi sıklıkla katıldıklarını; gayri resmi gönüllülük endeksi ise kendileriyle birlikte yaşamayan akrabalarına, arkadaşlarına ya da komşularına hangi sıklıkla yardımda bulduklarını göstermektedir. Doğrusal regresyon analizi sonucunda, resmi ve gayri resmi gönüllülüğün beşerî sermaye (eğitim ve sağlık), sosyal sermaye (ailelerinin sahip olduğu çocuk sayısı ve sosyal etkileşimler) ve kültürel sermaye (dindarlık) ile pozitif bir şekilde ilişki olduğu; buna karşılık beşerî sermayenin bir getirisi olarak değerlendirilen gelirin gönüllülük için anlamlı olmadığı ortaya çıkmıştır. Wilson & Musick (1997) bu sonucu, gelirin gönüllülük faaliyetlerini gerçekleştirmek için önemli olmadığı, düşük gelirli gönüllülerin de sahip olduklarını başkalarıyla paylaşarak kendilerini iyi hissettikleri şeklinde yorumlamışlardır.

Steinberg vd. (2002), Hindistan'daki gönüllülük davranışı üzerine yaptıkları çalışmalarında, Indiana Üniversitesi Hayırseverlik Araştırmaları Merkezi tarafından Ekim ve Kasım 2000'de 18 ve üzeri yaştaki 100 kişiye uygulanan anket verilerini kullanmışlardır. En küçük kareler yönteminin, probit ve tobit modelin kullanıldığı çalışmada, kadınların gönüllü olma olasılıklarının erkeklere göre daha yüksek ve gönüllülük sürelerinin daha uzun olduğu; ilkökul, ortaokul, lise düzeyinde eğitimini tamamlayanların gönüllü olma olasılıklarının düşük ve gönüllü çalışma saatlerinin az olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda, gelir arttıkça gönüllü olma olasılığının arttığı; ancak gelirin gönüllü çalışma saatleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı belirlenmiştir. Çalışmanın sonucundan, gelir düzeyi yüksek olanların gönüllü çalışmalara daha fazla katıldıkları anlaşılmaktadır.

Ziemek (2006), gönüllü işgücü arzını açıklamak için oluşturduğu üç mikroekonomik modelin (kamusal mal, özel tüketim malı ve yatırım malı) gönüllü olmayı iten nedenler üzerindeki etkisini incelemiştir. Ziemek (2006) çalışmasında, Bangladeş, Gana, Polonya ve Güney Kore'de 2001 yılı Temmuz ve Kasım ayları arasında ortak anket formu kullanılarak elde ettiği verileri en küçük kareler yöntemiyle tahmin etmiştir. Bulgular özgecilik, bireysellik ve yatırım olarak ifade edilen üç modelin de insanları gönüllü olmaya motive eden belirleyiciler olduğunu göstermiştir. Geliri içeren tahminlerde, gelir düzeyindeki artışlar özgecilik ve bireysellik motivasyonunun artmasına, yatırım motivasyonunun ise azalmasına neden olduğu ve bu etkilerin yatırım ve bireysellik motivasyonları için daha belirgin olduğu ortaya konmuştur.

Borgonovi (2008), Amerika Birleşik Devletleri'nde 29 eyalet için yaklaşık 29,000 birey üzerine yapılan 2000 yılına ait Social Capital Community Benchmark Survey (SCCBS) veri setini kullanarak nispi gelirin gönüllülük ile iyi oluş arasındaki ilişki üzerindeki etkisini araştırmıştır. Çalışmada, SCCBS veri setindeki, "Bugünlerde genel sağlık durumunuz nasıl?" ve "Yaşamınızı bir bütün olarak değerlendirdiğinizde, şu anda ne kadar mutlu olduğunuzu söyler misiniz?"





Erdoğdu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Genelinde Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

soruları iyi oluş göstergesi olarak; “Kültür, sanat, din, sağlık, yerel halk, yoksullar ve genç öğrenciler için kurulan gruplarda veya kuruluşlarda son 12 ay içinde gönüllü çalışmalar yaptınız mı?” sorusu ise gönüllülük yerine vekil değişken olarak kullanılmıştır. Sıralı probit tahmini sonucunda, görece daha düşük sosyoekonomik statüye sahip olmanın hem gönüllü olanların hem de gönüllü olmayanların sağlık durumuyla olumsuz bir şekilde ilişkili olduğu; düşük statünün sadece gönüllü olmayanları mutsuz ettiği ortaya çıkmıştır. Borgonovi, gönüllünün nispi konumunu değerlendirmek amacıyla oluşturduğu referans grubu daha çok maddi açıdan kötü durumda olanları içerdii için mutlu olduğunu öne sürmüştür.

Morrow-Howell vd.nin (2009) gönüllülüğün yaşlı yetişkinler tarafından algılanan faydalarını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında, 2005 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde ikamet eden 51 ile 90 yaşları arasındaki toplam 401 gönüllüye telefon görüşmeleri yoluyla uyguladıkları anketten elde ettikleri verileri kullanmışlardır. Ankette, 13 farklı gönüllü programa katılan yaşlı yetişkinlerin çevre, güvenlik, eğitim, kültür gibi belirli alanlarda gönüllü çalışmalar yapmalarının yararları hakkında bilgi toplanmıştır. Çalışmanın sonucunda, yaşlı gönüllülerin %30’dan fazlası gönüllülük sayesinde “çok daha iyi durumda” olduğu ve %60’ı gönüllü hizmet sunduğu topluluklar için yol gösterici ve öğretici olma gibi çeşitli faydalar sağladığı; bireysel özellikler dikkate alındığında ise düşük gelirli ve az eğitilmiş gönüllülerin gönüllülükten daha fazla yararlandığı tespit edilmiştir. Morrow-Howell vd. (2009) politika yapıcılarına, düşük sosyoekonomik statüye sahip olan yaşlı yetişkinlerin gönüllü olmalarına teşvik edecek programlar geliştirmelerini önermişlerdir.

Kâr amacı gütmeyen resmi kurumlarca sağlanan gönüllü çalışmaların boş zamandan, ilişkilerden ve ekonomiden memnuniyet için belirleyici olup olmadığını araştıran Fiorillo (2011), Multiscopo Survey of Households (MSH) veri setinin 1993-2000 dönemi verileriyle analizlerini gerçekleştirmiştir. En küçük kareler yönteminin kullanıldığı çalışmada, resmi gönüllülüğün üç yaşam alanındaki memnuniyetle aynı yönde ve anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu bulunmuştur. Çalışan ve çalışmayanlar için oluşturulan alt gruplarda, çalışanlar için hane gelirinin boş zamandan ve ilişkilerden memnuniyet üzerindeki etkisinin olumsuz, ekonomiden memnuniyet üzerindeki etkisinin ise olumlu olduğu; buna karşılık çalışmayanlar için hane gelirinin yaşamın her üç alanı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Fiorillo (2011) göre sonuçlar, insanların temel yaşam alanlarındaki memnuniyeti için gelir ve gönüllülüğün önemli kaynaklardan olduğunu göstermiştir.

Tayvan’da son bir yıl içinde gönüllü olarak faaliyetlere katılan insanların yaşamdan memnun olup olmadıkları üzerine bir çalışma yapan Chen vd. (2014), analiz için 2001 yılına ait Ulusal Yaşam Koşulları Araştırması veri setini kullanmışlardır. Çalışmada sıralı probit modeliyle elde edilen bulgular, gönüllülerin gönüllü faaliyetlere katılmayanlarla karşılaştırıldığında yaşamdan memnun olma olasılığının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Ayrıca bulgular, gelirin gönüllülük üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığını ortaya koymuştur.

Tanskanen & Danielsbacka (2016) çalışmalarında, Generational Transmissions (Gentrans) Araştırması’nın 2012 verilerini kullanarak Finlandiya’da yaşlı (1945-1950 doğumlular) ve genç (1962-1993 doğumlular) yetişkinler için gönüllülüğün ve bağış davranışının iyi oluş ile ilişkili olup olmadığını araştırmışlardır. İyi oluşa gösterge olarak bildirilen sağlık düzeyi ve mutluluk olmak üzere iki ölçüt kullanan Tanskanen & Danielsbacka (2016), en küçük kareler tahmini



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

sonucunda gönüllü çalışmalara katılan yaşlı yetişkinlerin, katılmayanlara göre mutluluk düzeyinin daha yüksek olduğunu; hayır kurumlarına bağış yapan genç yetişkinlerin ise bağış yapmayanlardan daha mutlu olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca hem yaşlı hem de genç yetişkinler için gönüllülük ile bildirilen sağlık düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını bulmuşlardır. Gelir gruplarına göre yapılan analizlerde ise yüksek ve orta gelir grubunda yer alanların, düşük gelir grubunda yer alanlara kıyasla bağış yapma ve gönüllü çalışmalara katılma olasılıklarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Beatton & Torgler (2018), farklı gelir gruplarında yer alan gönüllülerin olumsuz yaşam olayları ve finansal şoklar karşısında nasıl tepkiler verdiğini araştırmak için ilk olarak 2001 yılında başlatılan Avustralya Hanehalkı, Gelir ve İşgücü Dinamikleri (HILDA) Araştırması'nın 2-12 arasındaki dalgalarını kullanmışlardır. 22,081 hane ve 129,244 birey üzerine yapılan HILDA'da, katılımcıların gönüllüğe ayırdığı boş zaman, "Haftalık olarak gönüllü çalışmalara veya hayır işlerine ne kadar zaman ayırırsınız?" sorusuyla ölçülmüştür. Çalışmada Beatton & Torgler (2018), katılımcıların bu soruya verdiği cevapları bağımlı değişken olarak belirlemişler ve ekonometrik model olarak tobit modelini tercih etmişlerdir. Çalışma sonucunda, yüksek gelir grubunda yer alan gönüllülerin şoklar karşısında beklenenden daha fazla kırılma gösterdiği; düşük gelirli gönüllülerin ise davranış kalıplarına bağlılık ve yüksek motivasyon nedeniyle gönüllülük alışkanlıklarını değiştirmedikleri ortaya çıkmıştır. Aslında çalışma, gönüllülük için ayrılan zamanın olumsuz gelir şoklarından sonra artış, olumlu gelir şoklarından sonra ise azalış eğiliminde olduğunu göstermiştir.

Gönüllülüğün mutluluğa etkisini araştıran Lee (2019), Korean General Social Survey'in (KGSS) 2012 yılına ait verilerini kullanmıştır. Çalışmada Lee, gönüllülüğü üç farklı grupta ele almıştır: (i) gelişmiş bir topluluk oluşturma (çevrenin iyileştirilmesi, mahalle sakinlerinin gönüllü olarak bölgedeki evlerin güvenliğinden sorumlu olma, sivil toplumu yeniden canlandırma); (ii) sporu, kültürü, sanatı ya da bilimi destekleme (spor koçluğu yapmak, geleneksel kültürü koruma, teknik bilgi veya becerileri aktarma) ve (iii) sosyal olarak savunmasız gruplara yardım etme (engelliler, çocuklar, yaşlılar, yoksul insanlar, göçmenler). En küçük kareler yönteminin tercih edildiği çalışmada, sosyal olarak savunmasız gruplar için gönüllü çalışmalar yapmanın, sosyodemografik faktörler kontrol edildiğinde mutluluğu olumlu yönde etkilediği; ancak genel güven, kişilik özellikleri ve sağlık kontrol edildiğinde anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Gönüllülerin gelir düzeyi arttığında ise sosyal olarak savunmasız gruplarda gönüllü faaliyetlerde bulunmalarının mutluluklarını arttırdığı; düşük gelirli gönüllüler için bu gruplarda gönüllü çalışmalar yapmanın mutluluklarını olumsuz yönde etkilediği ortaya konulmuştur.

Wilson vd. (2020), gönüllülüğün çalışma hayatına ilişkin deneyim kazandırması, işverenin çalışan maaşı belirlerken yetenek göstergesi olması ve sosyal ağları genişletmesi yoluyla kazançları etkileyebileceği önermesini, İngiliz Hanehalkı Panel Araştırması'nın (BHPS) 1996-2008 dönemi anket verileriyle araştırmışlardır. Çalışmada gönüllülük, "Boş zamanlarınızda ücret almaksızın gönüllü çalışmalar yapar mısınız?" sorusuyla ele alınmış ve bu sorunun, "1. Haftada en az bir kez, 2. Ayda en az bir kez, 3. Yılda birkaç kez, 4. Yılda bir veya daha az ve 5. Hiçbir zaman" şeklindeki cevap şıklarıyla gönüllü çalışmalara katılma sıklığının çalışanların kazançları üzerindeki etkisi sabit etkiler modeli kullanılarak analiz edilmiştir. Wilson vd. (2020) analiz sonucunda, daha sık gönüllü faaliyetlere katılan çalışanların kazançlarının arttığını göstermişlerdir.



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Genelinde Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

Enjolras (2021), 23 Avrupa ülkesi arasındaki resmi gönüllülük farklılıklarını 2015 yılı Avrupa Birliği Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması (EU-SILC) veri setini kullanarak Amartya Sen'in kapasite yaklaşımıyla açıklamıştır. Enjolras, kapasite yaklaşımı çerçevesinde ekonomik, beşerî, politik, sosyal ve dini faktörlerin insanların gönüllü olma kapasitesi üzerindeki etkisini değerlendirmiştir. Çalışmada lojistik regresyon analiziyle bireysel ve toplumsal düzeyde kapasite yaklaşımıyla tutarlı sonuçlar elde edilmiştir. Buna göre bireysel düzeyde, beşerî sermaye (eğitim ve sağlık), ekonomik sermaye (hane geliri, mesleki statü) ve sosyal sermaye (arkadaşlarla görüşme sıklığı, hanede yaşayan çocuk sayısı) bireylerin yeteneklerini geliştirerek gönüllü olma oranlarını arttırdığı; toplumsal düzeyde ise adil gelir dağılımını ve genel sosyal güveni zaman içinde sürdürme becerisinin resmi gönüllülük açısından sivil toplumu yeniden canlandırdığı ortaya konmuştur.

Lawton vd. (2021), gönüllü çalışmalar yapmadan önce daha mutlu olan insanların gönüllü olma olasılıklarının da daha yüksek olacağını dikkate alarak gönüllülerin yüksek düzeyde öznel iyi oluş bildirme nedenlerini açıklamışlardır. Ayrıca gönüllü faaliyetlere katılım sıklığının yüksek öznel iyi oluşla ilişkisini de ele almışlardır. İyi oluşa gösterge olarak ise GHQ indeksini (yaşam memnuniyeti, algılanan sağlık durumu ve ruh sağlığı sorunlarını gösteren indeksi) kullanmışlardır. Çalışmada bu argümanlar, 1996-2008 dönemini kapsayan İngiliz Hanehalkı Panel Araştırması (BHPS) ve 2010-2015 dönemini kapsayan USoc (Understanding Society) veri setleri kullanılarak pooled OLS, sabit etkiler ve birinci farklar regresyon modelleriyle sınanmıştır. Bunun sonucunda, haftada en az bir kez gönüllü faaliyetlere katılmanın, yılda birkaç kez gönüllü faaliyetlere katılıma göre gönüllüler için yaklaşık iki kat daha faydalı olduğu ve gönüllü faaliyetlere katılım sıklığının kadınlar, 16-24 yaş grubu ve en düşük gelirli katılımcılar için daha yüksek refahla ilişkili olduğu bulunmuştur. Gönüllülüğün maliyetli olabileceği değerlendirildiğinde ise İngiltere'de gönüllü olmayan kişilerin, gönüllülerin refahına ulaşabilmesi için ortalama olarak yıllık 911 sterlin değerinde maaşlarının artması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Sánchez-García vd. (2022), cinsiyet eşitliğinin 50-80 yaş aralığındaki 8234 yaşlı yetişkinin gönüllü faaliyetlere katılımını nasıl etkilediğini, 8 Avrupa ülkesi için Dünya Değerler Araştırması'nın (WVS) beşinci (2005-2009) ve altıncı (2010-2014) dalgasını ve 2005-2014 dönemi Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) verilerini kullanarak incelemişlerdir. Çalışmada, gönüllülük yerine dört farklı gösterge kullanılmıştır: (i) Toplumsal farkındalık gönüllülüğü; (ii) siyasi ve mesleki kuruluşlardaki gönüllülük; (iii) eğitim ve eğlenceye yönelik gerçekleştirilen gönüllülük ve (iv) dini amaçlar doğrultusunda yapılan gönüllülük. Çalışmada çoklu lojistik regresyon analizi sonucunda, cinsiyet eşitsizliği endeksi gönüllülüğü olumlu yönde etkilediği; başka bir deyişle kadınların erkeklerle karşılaştırıldığında gönüllü faaliyetlere katılım oranlarının daha yüksek olduğu ve dolayısıyla cinsiyet eşitliği için sosyal girişimlerin kadınların gönüllülük oranlarını arttırdığı belirlenmiştir. Gönüllülük türlerine göre sonuçlar, erkeklerin meslek ve eğitim için, kadınların ise din için gerçekleştirilen gönüllü faaliyetlere katılma olasılıklarının daha yüksek olduğunu ve gönüllülüğün tüm kategorilerinin orta ve yüksek gelirlerle olumlu yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Çalışmada, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak amacıyla geliştirilen projelerin, kâr amacı gütmeyen kuruluşlara katılımın artırılması için önemli olduğu vurgulanmıştır.



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

Wallrodt & Thieme (2023) çalışmalarında, bir saatlik boş zamanının fırsat maliyetinin gönüllü olma kararı üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Bunun için 2018 yılında Almanya’da ikamet eden 2000 kişiye gönüllü faaliyetlere katılımın düzeyi, çalışmanın fırsat maliyeti, boş zaman etkinlikleri, gelir, cinsiyet, yaş, eğitim ve sahip olunan çocuk sayısı hakkında bilgilerin elde edileceği online bir anket uygulamışlardır. Ankette resmi ve gayri resmi şekilde gerçekleştirilen gönüllülük, son 12 ay içinde gönüllü olan katılımcıların tamamı için gönüllü olma kararlarına ve gönüllülüğün kapsamına ilişkin hazırlan sorularla incelenmiştir. Ekonometrik yöntem olarak lojistik regresyon yöntemi kullanılan çalışmada, saat başına net ücret olarak tanımlanan fırsat maliyetinin gönüllülüğün kapsamı üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu; ancak gönüllü olma kararı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte ankete katılan gönüllüler için gönüllülüğün ortalama fırsat maliyetinin yaklaşık 14€/saat olduğu ortaya çıkmıştır. Wallrodt & Thieme (2023) çalışmada, bireylerin gönüllü faaliyetlere katılmak yerine diğer boş zaman etkinliklerini tercih edebileceklerini de araştırmışlar ve gönüllülüğün fırsat maliyetinin özellikle aileyle geçirilen zamanla ilişkili olduğunu ortaya koymuşlardır.

Detaylandırılarak anlatılan çalışmaların özeti Tablo 1’de sunulmuştur.

**Tablo 1: Gelir, Gönüllülük ve Mutluluk Üzerine Yapılan Çalışmaların Özeti**

Yazar ve Tarih	Veriler	Kullanılan Yöntem	Bulgular
Enders & Fanslow (1981)	Ev Ekonomisi Derneği Üyelik Anketi; 1979; ABD	Hiyerarşik Logaritmik Doğrusal Model	Gelir düzeyi arttıkça bireylerin gönüllü hizmet sunma olasılığı azalır.
Chambre (1984)	Amerians Volunteer Survey; 1974; ABD	En Küçük Kareler Yöntemi	Yüksek gelire sahip olan yaşlı yetişkinlerin gönüllülük oranları yüksektir.
Menchik & Weisbrod (1987)	Morgan vd. tarafından uygulanan anket verileri; 1977; ABD	Tobit Model	Reel ücret oranı ile gönüllü emek arzının arasında negatif bir ilişki vardır.
Sundeen (1992)	Gallup Anketi; 1988; ABD	Sıralı Lojistik Yöntemi	Yüksek gelirli kişilerin gönüllü çalışmalara katılım oranı yüksektir.
Day & Devlin (1996)	Gönüllü Faaliyet Araştırması; 1987; Kanada	En Küçük Kareler Yöntemi	20,000 dolar üzerinde gelire sahip olanların gönüllü faaliyetlere katılma olasılıkları yüksektir.
Wilson & Musick (1997)	Americans' Changing Lives Survey; 1986 ve 1989; ABD	En Küçük Kareler Yöntemi	Gelirinin gönüllülüğe etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir.
Steinberg & Rooney (2002)	Indiana Üniversitesi'nin uyguladığı anket verileri; 2000; Hindistan	Tobit Model	Gelir düzeyi arttıkça gönüllü olma olasılığı da artar.
Ziemek (2006)	Kendi topladığı veri; 2001; Bangladeş, Gana, Polonya ve Güney Kore	En Küçük Kareler Yöntemi	Gelir düzeyindeki artışlar gönüllü olmaya iten etkenleri olumlu etkiler.

Borgonovi (2008)	Social Capital Community Benchmark Survey; 2000; ABD	Sıralı Probit model	Düşük sosyoekonomik statüye sahip olmak gönüllü olmayanların mutluluğunu olumsuz etkiler.
Morrow-Howell vd. (2009)	Kendi topladıkları veri; 2005; ABD	En Küçük Kareler Yöntemi	Düşük gelirli gönüllüler gönüllülüğten daha fazla yararlanır.
Fiorillo (2011)	Multiscopo Survey of Households; 1993-2000; İtalya	En Küçük Kareler Yöntemi	Temel yaşam alanlarındaki memnuniyet için gelir ve gönüllülük önemli belirleyicilerdir.
Chen vd. (2014)	Ulusal Yaşam Koşulları Araştırması; 2001; Tayvan	Sıralı Probit model	Gelir gönüllülük üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir.
Tanskanen & Danielsbacka (2016)	Generational Transmissions Araştırması; 2012; Finlandiya	En Küçük Kareler Yöntemi	Yüksek ve orta gelir grubundakiler, düşük gelir grubundakilere göre bağış yapma ve gönüllü çalışmalara katılma olasılıkları daha yüksektir.
Beatton & Torgler (2018)	Hanehalkı, Gelir ve İşgücü Dinamikleri; 2002-2012; Avustralya	Tobit Model	Gönüllülük için ayrılan zaman olumsuz gelir şoklarıyla artar, olumlu gelir şoklarıyla azalır.
Lee (2019)	Korean General Social Survey; 2012; Güney Kore	En Küçük Kareler Yöntemi	Düşük gelirli gönüllüler için sosyal açıdan savunmasız gruplarda gönüllü çalışmalar yapmak mutluluklarını olumsuz yönde etkiler.
Wilson vd. (2020)	İngiliz Hanehalkı Panel Araştırması; 1996-2008; İngiltere	Sabit Etkiler Modeli	Daha sık gönüllü faaliyetlere katılan çalışanların kazançları artar.
Enjolras (2021)	Avrupa Birliği Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması; 2015; 23 Avrupa Ülkesi	Lojistik Regresyon Modeli	Ekonomik sermaye (hane geliri, mesleki statü) bireylerin yeteneklerini geliştirerek gönüllü olma oranlarını artırır.
Lawton vd. (2021)	İngiliz Hanehalkı Panel Araştırması; 2010-2015; İngiltere	Sabit Etkiler ve Birinci Farklar Modeli	En düşük gelirli katılımcılar için gönüllü faaliyetlere katılım sıklığı yüksek refahla ilişkilidir.
Sánchez-García vd. (2022)	Dünya Değerler Araştırması, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı; 2005-2014; 8 Avrupa Ülkesi	Çoklu Lojistik Regresyon Modeli	Orta ve yüksek gelir grubunda yer alanlar, düşük gelir grubundakilere göre gönüllü faaliyetlere katılma olasılıkları daha yüksektir.
Wallrodt & Thieme (2023)	Kendi topladıkları veri; 2018; Almanya	Lojistik Regresyon Modeli	Saat başına net ücret olarak tanımlanan fırsat maliyeti gönüllülük üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir.

## 5. Analiz

### 5.1. Veri Seti ve Model

Dünya Değerler Araştırması'nın (WVS) birinci (1981-1984), üçüncü (1995-1998), beşinci (2005-2009), altıncı (2010-2014) ve yedinci (2017-2022) dalgası kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. 1981 yılında Profesör Ronald Inglehart tarafından başlatılan WVS, insanların inançlarının, değerlerinin ve normlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi amacıyla oluşturulan sosyal araştırma programıdır. WVS, 1981 yılından bu yana her 5 yılda bir küresel olarak 120'den fazla ülkede gerçekleştirilmiştir. Az gelişmiş toplumlardan gelişmiş toplumlara kadar dünyanın çeşitli kültürel bölgelerini kapsayan araştırma, toplam yedi dalgadan oluşmaktadır. Son dalgası ise 64 ülkede 2017-2022 yılları arasında tamamlanmıştır.

WVS'nin ikinci (1990-1994) ve dördüncü (1999-2004) dalgası haricinde tüm dalgalarında katılımcılara çeşitli gönüllü kuruluşların faaliyetlerine aktif ya da pasif olarak katılımlarına dair sorular sorulmuştur. Bu nedenle çalışmada, gönüllülük esasına dayalı insan davranışlarını içeren söz konusu beş dalga kullanılmıştır.

Dünya genelinde gönüllülük davranışının mutluluk üzerindeki etkisi mikro ekonometrik mutluluk modeliyle araştırılmıştır:

$$H_{i,t} = \gamma + \varphi S_{i,t} + \vartheta V_{i,t} + d_t + f_i + e_{i,t}$$

Modelde  $H_{i,t}$ , i bireyin t döneminde beyan ettiği mutluluğunu,  $V_{i,t}$ , gönüllülük davranışını,  $S_{i,t}$ , sosyodemografik ve sosyoekonomik faktörleri,  $d_t$ , zaman sabit etkilerini,  $f_i$ , ülke sabit etkilerini ve  $e_{i,t}$ , hata terimini ifade etmektedir<sup>2</sup>. Bildirilmiş mutluluk düzeyi, sıralı kategorilere sahip bir cevap değişken olduğu için sıralı lojistik yöntemi kullanılarak analiz yapılmıştır.

### 5.2. Bulgular

Dünya Değerler Araştırması'ndaki ülkeler kapsamında gönüllülük davranışının bireysel mutluluğa etkisini incelemek için dört model kurulmuştur. Bu sayede gönüllülük ile mutluluk arasındaki ilişki ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmiştir.

Birinci model, sosyodemografik ve sosyoekonomik faktörler eklenerek oluşturulmuştur:

$$H_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1 Yaş + \alpha_2 [Yaş]^2 + \alpha_3 Erkek + \alpha_4 Evli + \sum_{j=1}^4 \omega_j Çalışma Durumu + \sum_{i=1}^5 \gamma_i Eğitim + \alpha_5 Sağlık + \alpha_6 Çocuk + \alpha_7 Nispi Gelir \sum_{k=1}^2 \delta_k Gelir Grubu + \alpha_8 Güven + \alpha_9 İnanç + \sum_{l=1}^n \theta_{1l} Anket Dalgaları + \sum_{f=1}^m \varphi_{1f} Ülkeler + \varepsilon_{i,t} \quad (1)$$

İkinci model, sosyodemografik ve sosyoekonomik faktörlere (S) ilave olarak aktif ve pasif gönüllülük davranışı eklenerek oluşturulmuştur:

$$H_{i,t} = \beta_0 + \sum_{j=1}^k \rho_{1j} S + \beta_1 Aktif Gönüllülük + \beta_2 Pasif Gönüllülük + \sum_{l=1}^n \theta_{2l} Anket Dalgaları + \sum_{f=1}^m \varphi_{2f} Ülkeler + \varepsilon_{i,t} \quad (2)$$

<sup>2</sup> Değişkenlerin açıklamaları Ekler kısmındaki Ek A1 Tablosunda yer almaktadır.

Üçüncü model, sosyodemografik ve sosyoekonomik faktörlere (S) ilave olarak aktif ve pasif gönüllülük sayısı eklenerek oluşturulmuştur:

$$H_{i,t} = \mu_0 + \sum_{j=1}^k \rho_{2i} S + \mu_1 \text{Aktif Gönüllülük Sayısı} + \mu_2 \text{Pasif Gönüllülük Sayısı} + \sum_{l=1}^n \theta_{3i} \text{Anket Dalgaları} + \sum_{f=1}^m \varphi_{3i} \text{Ülkeler} + \varepsilon_{i,t} \quad (3)$$

Dördüncü model, sosyodemografik ve sosyoekonomik faktörlere (S) ilave olarak gönüllülük davranışının çeşitli türleri eklenerek oluşturulmuştur:

$$H_{i,t} = \emptyset + \sum_{j=1}^k \rho_{3i} S + \sum_{v=1}^8 \tau_i \text{Gönüllülüğün Türleri} + \sum_{l=1}^n \theta_{4i} \text{Anket Dalgaları} + \sum_{f=1}^m \varphi_{4i} \text{Ülkeler} + \varepsilon_{i,t}$$

(4)

**Tablo 2: Ana Modelin Analiz Sonuçları: Katsayı**

Değişkenler	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
Yaş	-0,047*** (0,002)	-0,046*** (0,003)	-0,046*** (0,003)	-0,046*** (0,003)
Yaşın Karesi	0,000*** (0,000)	0,000*** (0,000)	0,000*** (0,000)	0,000*** (0,000)
Erkek	-0,088*** (0,011)	-0,069*** (0,017)	-0,074*** (0,017)	-0,063*** (0,017)
Evli	0,518*** (0,013)	0,475*** (0,020)	0,476*** (0,020)	0,476*** (0,020)
Çalışanlar	0,196*** (0,017)	0,199*** (0,026)	0,187*** (0,026)	0,197*** (0,026)
Emekli	0,231*** (0,025)	0,227*** (0,039)	0,225*** (0,039)	0,224*** (0,039)
Ev Kadını	0,353*** (0,021)	0,349*** (0,034)	0,351*** (0,034)	0,350*** (0,034)
Öğrenci	0,370*** (0,025)	0,372*** (0,040)	0,356*** (0,040)	0,359*** (0,040)
İlkokul Mezunu	0,064*** (0,017)	0,090*** (0,029)	0,095*** (0,029)	0,093*** (0,029)
Ortaokul Mezunu	0,105*** (0,016)	0,079*** (0,025)	0,073*** (0,025)	0,077*** (0,025)
Lise Mezunu	0,086*** (0,016)	0,094*** (0,026)	0,084*** (0,026)	0,089*** (0,026)
Üniversite Mezunu	0,050** (0,021)	0,067** (0,033)	0,049 (0,033)	0,055 (0,033)
Lisansüstü Mezunu	0,101*** (0,017)	0,086*** (0,027)	0,060** (0,027)	0,076*** (0,027)
Sağlığı İyi Olanlar	1,041*** (0,012)	1,114*** (0,020)	1,111*** (0,020)	1,110*** (0,020)
Çocuk Sahip Olanlar	-0,037** (0,015)	0,027 (0,024)	0,027 (0,024)	0,027 (0,024)
Nispi Gelir	0,091*** (0,005)	0,111*** (0,008)	0,109*** (0,008)	0,110*** (0,008)



Erdoğan, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

Orta Gelir Grubu	0,069***	0,126***	0,132***	0,131***
	(0,020)	(0,032)	(0,032)	(0,032)
Yüksek Gelir Grubu	0,087**	0,217***	0,213***	0,216***
	(0,037)	(0,058)	(0,058)	(0,058)
İnsanlara Güvenenler	0,181***	0,212***	0,198***	0,198***
	(0,012)	(0,019)	(0,020)	(0,020)
Tanrı'ya İnanlar	0,213***	0,163***	0,147***	0,130***
	(0,018)	(0,027)	(0,027)	(0,027)
Aktif Gönüllülük		0,791***		
		(0,271)		
Pasif Gönüllülük		0,185**		
		(0,091)		
Aktif Gönüllülük Sayısı			0,104***	
			(0,007)	
Pasif Gönüllülük Sayısı			-0,002	
			(0,005)	
Sosyal Duyarlılık Gönüllülüğü Aktif				0,187
				(0,211)
Sosyal Duyarlılık Gönüllülüğü Pasif				0,102
				(0,076)
Yardımlaşma Gönüllülüğü Aktif				0,203***
				(0,065)
Yardımlaşma Gönüllülüğü Pasif				0,052
				(0,053)
Sanat-Eğitim-Spor Gönüllülüğü Aktif				0,305***
				(0,045)
Sanat-Eğitim-Spor Gönüllülüğü Pasif				0,007
				(0,042)
Din Gönüllülüğü Aktif				0,280***
				(0,025)
Din Gönüllülüğü Pasif				-0,039
				(0,024)
Eşik 1	-0,635***	-2,484***	-2,525***	-2,535***
	(0,075)	(0,103)	(0,103)	(0,104)
Eşik 2	1,667***	-0,273***	-0,313***	-0,322***
	(0,074)	(0,101)	(0,101)	(0,101)
Eşik 3	4,423***	2,598***	2,564***	2,556***
	(0,075)	(0,101)	(0,101)	(0,101)
Gözlem	161,818	66,927	66,927	66,927
Pseudo R-kare	0,105	0,0980	0,0996	0,0999
LR Ki-kare	37303	13715	13929	13978
Prob > Ki-kare	0	0	0	0

**Not=** Analizlere zaman sabit etkileri ve ülke sabit etkileri ilave edilmiştir. Parantez içindeki rakamlar standart hataları temsil etmektedir. Anlamlılık düzeyleri şu şekildedir: \*\*\* p<0,01, \*\* p<0,05, \* p<0,1.





Erdoğan, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

Tablo 2’de, sosyodemografik ve sosyoekonomik değişkenlerin tahmin sonuçları, mutluluk ekonomisi alanında elde edilen sonuçlar ile tutarlı olduğu görülmektedir. Literatüre uyumlu olarak mutluluk ve yaş arasındaki U şeklindeki ilişkiyi göstermek için yaşın karesi analizlere eklemiştir. Bu ilişki, orta yaşta insanın en mutsuz; genç ve yaşlı insanların ise en mutlu bireyler olduğunu ifade eder. Kadınların erkeklere göre mutluluk düzeyinin daha yüksek olduğu, evlilerin bekârlardan daha mutlu olduğu belirlenmiştir. Çalışma durumu değerlendirildiğinde, çalışanların, emeklilerin, ev kadınlarının ve öğrencilerin işsizlere kıyasla daha yüksek mutluluğa sahip olduğu ifade edilebilir. Eğitim durumu değerlendirildiğinde ise ilkökul, ortaokul, lise, üniversite ve lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) düzeyinde eğitimi tamamlayan bireylerin, bir okul bitirmeyen bireylere göre daha mutlu olduğu söylenebilir. Sonuçlarda mutluluk ve sağlık arasında anlamlı ve olumlu yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna göre sağlığı iyi olarak bildirmek mutluluk üzerinde arttırıcı bir etki yaratmaktadır. Göze çarpan bir sonuç, çocuk sahibi olmanın mutluluğu olumsuz etkilemesidir. Literatürde çocuk sahibi olmanın mutluluğa etkisini araştıran çalışmalarda farklı sonuçlar elde edilmiştir. Maddi durumdan bağımsız olarak çocuk sahibi olmak genellikle mutlu olmayı sağlarken, bazı çalışmalarda mutluluk ve çocuk arasında bir ilişkiye rastlanamamıştır. Aileler çocuklarına rahatlıkla bakacak yani onların eğitim, sağlık vb. masraflarını karşılayacak düzeyde gelire sahipse ebeveyn olmak mutluluk getirmektedir (Becker, 1992; Shi, 2016). Model 1’de, gelir durumu bakımından kendini karşılaştırdığı kişilere (referans grubuna) göre geliri bir üst seviyeye çıkanlar, mutluluklarının daha yüksek olduğunu bildirmektedir. Orta gelir grubunda ve yüksek gelir grubunda yer alan kişiler ise düşük gelir grubunda yer alanlardan daha mutlu olduğunu bildirmektedir. Bireysel ve toplumsal özelliklere bakıldığında, başka insanlarla iletişime geçerken veya iş yaparken dikkatli olunması gerektiğini düşünenlere kıyasla insanların çoğunluğunu güvenilir bulanların daha yüksek mutluluğa sahip olduğu görülmektedir. Aynı zamanda da Tanrı’ya inandığını bildirenlerin, inanmayanlara göre daha mutlu olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, din olgusunun ve güven duygusunun kendini toplumsal hayattan soyutlamış bireylerin daha güçlü ilişkiler kurması açısından mutluluğun önemli belirleyicileri olduğunu göstermektedir.

Model 2’de aktif ya da pasif olarak gönüllü kuruluşların etkinliklerine katılan bireylerin, bu tür kuruluşların etkinliklerine hiç katılmayan bireylere kıyasla daha mutlu olduğu gözlenmiştir. Lee’ye (2019) göre gönüllülüğün mutlulukla pozitif ilişkisi, gönüllü çalışmanın insanların sosyal bağlarını, güçlü yanlarını ve çeşitli becerilerini geliştirerek ve sosyopsikolojik kaynaklarını harekete geçirerek iyi oluşlarını arttırmasından kaynaklanmaktadır. Musick & Wilson’a (2003) göre ise zamanını karşılıksız olarak başkalarının yararına kullanan gönüllüler, gönüllülük davranışıyla sadece sosyal ağlarını genişletmekle kalmazlar, aynı zamanda güven ve aidiyet duygusunu pekiştirirler. Bu gibi psiko-sosyal faydalar gönüllülerin zihinsel, sosyal ve duygusal sağlığını iyileştirerek mutlu olmalarını sağlar.

Model 3’e göre, pasif gönüllülük sayısı değişkeni 0,1 anlamlılık düzeyinde anlamlı değildir. Pasif olarak üye oldukları gönüllü kuruluş sayısının bireylerin mutluluğu için anlamlı olmaması aslında beklenen bir durumdur. Gönüllü kuruluşların görevlerinde düzenli olarak yer almayan ya da çeşitli etkinliklerine pek katılmayan yani pasif olarak gönüllü olanlar, aktif olarak gönüllü olanlarla karşılaştırıldığında, gönüllü kuruluşlarda daha az insan ile iletişim içinde olduğundan gönüllülüğün ortaya çıkardığı ödüllere daha az yararlanmaktadır. Buna karşılık, gönüllülük

davranışının algılanan yararı kendi için yüksek olan aktif gönüllülerin, gönüllü olmayanlardan daha mutlu olduğu görülmektedir.

Son olarak mutluluk denklemine gönüllü kuruluşların türleri eklenerek oluşturulan Model 4'ün sonuçları rapor edilmiştir. Buna göre yardımlaşma, din ve sanat, kültür, müzik, eğitim gibi çeşitli alanlarda faaliyet gösteren kuruluşların etkinliklerinde aktif bir şekilde yer alanlar, bu tür kuruluşların etkinliklerinde hiç yer almayanlara kıyasla daha yüksek mutluluğu sahiptir. Ancak tüketiciyi koruma derneklerinin, çevre koruma vakıflarının, meslek kuruluşlarının, sendikaların ve siyasi partilerin faaliyetlerine aktif olarak katılmak, başka bir deyişle sosyal duyarlılık gönüllülüğu 0,1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Benzer şekilde dört kategoride toplanan çeşitli gönüllü kuruluşlarda pasif olarak faaliyetlerde bulunmanın gönüllülerin mutluluğu için anlamlı olmadığı görülmektedir. Gil-Lacruz vd.ne (2019) göre bireyler sanat, kültür, müzik, eğitim gibi gönüllü kuruluşlarda içsel güdülerle faaliyetlerde bulunurken; sendika, tüketici, çevre, meslek vb. gönüllü kuruluşlarda kendini geliştirmek, yetkinlik kazanmak, işe girmeyi kolaylaştırmak için çevre edinmek gibi bireysel çıkarlar doğrultusunda dışsal güdülerle faaliyetlerde bulunurlar. Buradan hareketle, insanların bireysel çıkar motivasyonuna sahip gönüllülük davranışıyla mutlu olamadıkları söylenebilir.

**Tablo 3: Ana Modelin Analiz Sonuçları: Fark Oranları**

Değişkenler	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
Yaş	0,954***	0,955***	0,955***	0,955***
	(0,002)	(0,003)	(0,003)	(0,003)
Yaşın Karesi	1,000***	1,000***	1,000***	1,000***
	(0,000)	(0,000)	(0,000)	(0,000)
Erkek	0,916***	0,933***	0,929***	0,939***
	(0,010)	(0,016)	(0,016)	(0,016)
Evli	1,678***	1,608***	1,609***	1,609***
	(0,022)	(0,033)	(0,033)	(0,033)
Çalışanlar	1,216***	1,221***	1,206***	1,218***
	(0,020)	(0,032)	(0,032)	(0,032)
Emekli	1,260***	1,255***	1,252***	1,251***
	(0,031)	(0,049)	(0,049)	(0,049)
Ev Kadını	1,423***	1,418***	1,421***	1,419***
	(0,030)	(0,049)	(0,049)	(0,049)
Öğrenci	1,447***	1,450***	1,428***	1,432***
	(0,036)	(0,058)	(0,057)	(0,057)
İlkokul Mezunu	1,066***	1,094***	1,099***	1,097***
	(0,018)	(0,032)	(0,032)	(0,032)
Ortaokul Mezunu	1,111***	1,082***	1,075***	1,080***
	(0,017)	(0,027)	(0,026)	(0,027)
Lise Mezunu	1,089***	1,098***	1,088***	1,093***
	(0,018)	(0,028)	(0,028)	(0,028)
Üniversite Mezunu	1,051**	1,070**	1,050	1,056
	(0,022)	(0,036)	(0,035)	(0,035)
Lisansüstü Mezunu	1,107***	1,090***	1,061**	1,079***



Erdoğan, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

	(0,019)	(0,029)	(0,028)	(0,029)
Sağlığı İyi Olanlar	2,833***	3,047***	3,038***	3,036***
	(0,034)	(0,060)	(0,060)	(0,059)
Çocuk Sahip Olanlar	0,964**	1,028	1,027	1,028
	(0,015)	(0,025)	(0,025)	(0,025)
Nispi Gelir	1,096***	1,117***	1,115***	1,116***
	(0,006)	(0,009)	(0,009)	(0,009)
Orta Gelir Grubu	1,071***	1,134***	1,141***	1,139***
	(0,021)	(0,036)	(0,036)	(0,036)
Yüksek Gelir Grubu	1,091**	1,243***	1,237***	1,241***
	(0,041)	(0,072)	(0,072)	(0,072)
İnsanlara Güvenenler	1,198***	1,236***	1,219***	1,219***
	(0,014)	(0,024)	(0,024)	(0,024)
Tanrı'ya İnanlar	1,237***	1,178***	1,159***	1,139***
	(0,022)	(0,032)	(0,031)	(0,031)
Aktif Gönüllülük		2,205***		
		(0,597)		
Pasif Gönüllülük		1,203**		
		(0,109)		
Aktif Gönüllülük Sayısı			1,110***	
			(0,008)	
Pasif Gönüllülük Sayısı			0,998	
			(0,005)	
Sosyal Duyarlılık Gönüllülüğü Aktif				1,205
				(0,255)
Sosyal Duyarlılık Gönüllülüğü Pasif				1,107
				(0,084)
Yardımlaşma Gönüllülüğü Aktif				1,225***
				(0,079)
Yardımlaşma Gönüllülüğü Pasif				1,054
				(0,056)
Sanat-Eğitim-Spor Gönüllülüğü Aktif				1,356***
				(0,061)
Sanat-Eğitim-Spor Gönüllülüğü Pasif				1,007
				(0,042)
Din Gönüllülüğü Aktif				1,322***
				(0,033)
Din Gönüllülüğü Pasif				0,961
				(0,023)
Eşik 1	0,530***	0,083***	0,080***	0,079***
	(0,040)	(0,009)	(0,008)	(0,008)
Eşik 2	5,297***	0,761***	0,731***	0,725***
	(0,393)	(0,077)	(0,074)	(0,073)
Eşik 3	83,386***	13,438***	12,983***	12,888***
	(6,264)	(1,360)	(1,316)	(1,307)
Gözlem	161,818	66,927	66,927	66,927



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

Pseudo R-kare	0,105	0,0980	0,0996	0,0999
LR Ki-kare	37303	13715	13929	13978
Prob > Ki-kare	0	0	0	0

**Not=** Analizlere zaman sabit etkileri ve ülke sabit etkileri ilave edilmiştir. Parantez içindeki rakamlar standart hataları temsil etmektedir. Anlamlılık düzeyleri şu şekildedir: \*\*\* p<0,01, \*\* p<0,05, \* p<0,1.

Model 2’de aktif gönüllülüğün fark oranı 2,205’dir. Bu değere göre gönüllü kuruluşların etkinliklerinde aktif olarak yer alanlar, bu tür kuruluşların etkinliklerinde hiç yer almayanlara kıyasla 2,205 kat daha fazla mutludur. Pasif gönüllülük değişkeninin fark oranı ise 1,203 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, gönüllü kuruluşlarda pasif olarak görev yapanların, bu kuruluşlarda hiç görev yapmayanlara oranla mutluluk düzeyinin 1,203 kat daha fazla olduğunu ifade eder. Model 3’te hesaplanan fark oranına göre bireylerin aktif olarak üye oldukları gönüllü kuruluş sayısı arttığında mutlu olma olasılıkları 1,110 kat artar. Bu bulgu, insanların aktif olarak faaliyette bulunduğu gönüllü kuruluş sayısı arttıkça daha mutlu olduğunu gösterir.

Gönüllü kuruluşların türlerine göre sonuçlar incelendiğinde, insani örgütler, yardım dernekleri vb. hayır kuruluşlarının ve bağımlılık, hastalık gibi aynı sorunları yaşayan bireylerin yardımlaşmaya yönelik kurdukları grupların faaliyetlerine aktif olarak katılanların, yardımlaşma faaliyetlerine hiç katılmayanlara kıyasla 1,225 kat daha yüksek mutluluğa sahip olduğu görülmektedir. Sanat, kültür, müzik, eğitim gibi çeşitli alanlarda faaliyet gösteren kuruluşlarda, boş zamanları değerlendirmek için kurulan gruplarda ve spor kulüplerinde aktif olarak gönüllü faaliyetlerinde bulunanların, bu kuruluşların gönüllü faaliyetlerinde hiç yer almayanlara göre mutlu olma olasılıkları 1,356 kat daha fazladır. Dini vakıf, dernek, birlik vb. dini kuruluşlara aktif olarak katılanların mutluluk düzeyi, katılmayanlara oranla 1,322 kat daha fazladır. Aktif bir şekilde gönüllü faaliyette bulunanların başkalarıyla daha fazla vakit geçirdikleri için takdir, sosyal tatmin, sosyal onay gibi ortak değerler paylaştıkları ve bu da onların mutlu ve iyi hissetmelerini sağladığı söylenebilir.

**Tablo 4<sup>3</sup>: Gelir Gruplarına Göre Gönüllülük Sayısı Değişkenlerinin Analiz Sonuçları**

Değişkenler	Düşük Gelir	Orta Gelir	Yüksek Gelir
Aktif Gönüllülük Sayısı	0,112*** (0,015)	0,104*** (0,009)	0,082*** (0,018)
Pasif Gönüllülük Sayısı	-0,008 (0,011)	0,005 (0,006)	-0,054*** (0,014)
Eşik 1	-2,318*** (0,189)	-2,978*** (0,142)	-1,418*** (0,456)
Eşik 2	-0,199 (0,186)	-0,582*** (0,137)	0,676 (0,443)
Eşik 3	2,370*** (0,187)	2,490*** (0,137)	3,471*** (0,445)
Gözlem	17,455	42,612	6,860

<sup>3</sup> Tablo 4’teki sonuçlar, (3) numaralı denklikteki üçüncü model gelir gruplarına göre tahmin edilerek elde edilmiştir.

Pseudo R-kare	0,107	0,0859	0,0758
LR Ki-kare	4353	7227	967,7
Prob > Ki-kare	0	0	0

**Not=** Analizlere kontrol değişkenleri, zaman sabit etkileri ve ülke sabit etkileri ilave edilmiştir. Parantez içindeki rakamlar standart hataları temsil etmektedir. Anlamlılık düzeyleri şu şekildedir: \*\*\* p<0,01, \*\* p<0,05, \* p<0,1.

Tablo 4'te çeşitli gelir gruplarına göre gönüllülük sayısı değişkenlerinin tahmin sonuçları yer almaktadır. Sonuçlara göre, tüm gelir grupları için aktif gönüllülük sayısı değişkeni mutluluğu olumlu yönde ve anlamlı olarak etkilemektedir. Çeşitli gelir gruplarında yer alan bireylerin aktif olarak gönüllü hizmet sundukları kuruluş sayısı arttığında mutlulukları da artmaktadır. Aktif gönüllülük sayısı değişkeninin katsayısı düşük gelirli gönüllüler için 0,112, orta gelirli gönüllüler için 0,104 ve yüksek gelirli gönüllüler için 0,082 olarak hesaplanmıştır. Buna göre gönüllü kuruluşlarda aktif olarak faaliyette bulunmanın düşük gelir grubunda yer alan bireylerin mutluluğunu daha fazla etkilediği ifade edilebilir. Borgonovi (2008) çalışmasında, para veya herhangi bir karşılık beklemeden gönüllü olan kişilerin ilk etapta başkalarının ihtiyaçlarının farkına vardıklarını ve bu farkındalığın gönüllülerin empati becerisini geliştirdiğini vurgulamıştır. Buna göre düşük gelirli gönüllüler, ihtiyaç sahipleriyle iletişime geçtiklerinde kendi durumlarını bu kişilerin durumuyla kıyaslamaya meyillidirler. Söz konusu sosyal karşılaştırmalar, düşük gelir grubunda yer alan gönüllülerin hayatlarından daha fazla memnun olmasını sağlamaktadır. Bu ise düşük gelirli ve yüksek gelirli insanlar arasındaki görece mutluluk farklılıklarını azaltacağı anlamına gelir.

Bulgulara göre, düşük gelir ve orta gelir grubunda yer alan bireyler için pasif olarak üye oldukları gönüllü kuruluşların sayısı mutluluk denkleminde anlamlı değildir. Dikkat çeken bir sonuç, pasif olarak gönüllü faaliyette bulunan gönüllü kuruluş sayısının artışı yüksek gelir grubundaki bireylerin mutluluğunu olumsuz yönde etkilemektedir. Benenson & Stagg (2016) çalışmalarında, gönüllülük davranışının, sosyoekonomik statüsü ve yaşam standartları düşük olan gönüllülerin iyi oluşuyla daha güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu; ancak yaşam standartları daha iyi olan gönüllüler için gönüllülüğün etkisinin azaldığını belirtmiştir.

**Tablo 5<sup>4</sup>: Gelir Gruplarına Göre Gönüllülük Değişkenlerinin Analiz Sonuçları**

Değişkenler	Düşük Gelir	Orta Gelir	Yüksek Gelir
Aktif Gönüllülük	-0,508 (0,709)	0,510 (0,383)	1,419** (0,562)
Pasif Gönüllülük	-0,134 (0,212)	0,240** (0,108)	0,158 (0,272)
Eşik 1	-2,294*** (0,189)	-2,920*** (0,142)	-1,389*** (0,455)
Eşik 2	-0,176 (0,186)	-0,523*** (0,136)	0,703 (0,442)
Eşik 3	2,386***	2,542***	3,491***

<sup>4</sup> Tablo 5'teki sonuçlar, (2) numaralı denklikteki ikinci model gelir gruplarına göre tahmin edilerek elde edilmiştir.



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

	(0,187)	(0,137)	(0,444)
Gözlem	17,455	42,612	6,860
Pseudo R-kare	0,106	0,0843	0,0738
LR Ki-kare	4296	7094	942,6
Prob > Ki-kare	0	0	0

**Not=** Analizlere kontrol değişkenleri, zaman sabit etkileri ve ülke sabit etkileri ilave edilmiştir. Parantez içindeki rakamlar standart hataları temsil etmektedir. Anlamlılık düzeyleri şu şekildedir: \*\*\* p<0,01, \*\* p<0,05, \* p<0,1.

Tablo 5'te düşük gelir grubunda gönüllü kuruluşların etkinliklerine hem aktif hem de pasif olarak katılmak bireylerin mutluluğu için anlamlı değildir. Orta gelir grubu değerlendirildiğinde, en az bir gönüllü kuruluğu pasif üye olanların mutlu oldukları ifade edilebilir. Ancak orta gelir grubunda, aktif gönüllülük 0,1 anlamlılık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Yüksek gelir grubunda ise gönüllü kuruluşların görevlerinde düzenli olarak yer almak veya çeşitli faaliyetlerine aktif bir şekilde katılmak mutluluk üzerinde anlamlı ve olumlu bir etkiye sahiptir. Buna karşılık yüksek gelir grubundaki bireyler için gönüllü kuruluşların faaliyetlerine pasif bir şekilde katılmak anlamlı değildir. Wilson'ın (2000) da belirttiği gibi ekonomik koşulları daha iyi olan insanlar, haftalık ortalama çalışma saati genel olarak az olduğu için gönüllülük faaliyetlerine daha fazla zaman ayırmaktadır. Bu durum ise yüksek gelir düzeyine sahip olan kişiler arasında gönüllülük oranını arttırabilir. Bu açıdan daha fazla gönüllü çalışma yapan yüksek gelirli gönüllüler daha mutlu olabilir. Borgonovi (2008) göre gönüllülerin kendilerini yardım ettikleri kişilerle karşılaştırması sadece düşük gelirli gönüllüler için geçerli değildir. Gelir düzeyleri yüksek olan gönüllüler de ihtiyaç sahipleriyle kendi durumlarını karşılaştırabilir; başka bir deyişle referans grubunu (yaşam standartları açısından kendini kıyasladığı kişileri) yeniden ayarlayabilir. Bu bağlamda orta ve yüksek gelir grubunda yer alan gönüllüler, kendi hayatlarını referans grubundan daha iyi görebilir. Statüyle ilgili algıları ve kaygıları değişir ve kendilerini mutlu hissederler. Wilson & Musick'e (1998) göre yüksek gelirli kişilerin, gönüllülüğe yeterince zaman ayırdığı ve sosyal ağları geniş olduğu için gönüllülük oranları düşük gelirlilerden daha yüksektir. Bu doğrultuda gönüllü kuruluşların faaliyetlerine aktif olarak daha fazla katılabilirler ve mutlulukları daha yüksek olabilir.

**Tablo 6<sup>5</sup>: Gelir Gruplarına Göre Gönüllü Kuruluşların Türleri için Analiz Sonuçları**

Değişkenler	Düşük Gelir	Orta Gelir	Yüksek Gelir
Sosyal Duyarlılık Gönüllülüğu Aktif	-0,761	0,174	0,847*
	(0,498)	(0,280)	(0,493)
Sosyal Duyarlılık Gönüllülüğu Pasif	-0,016	0,048	0,290
	(0,179)	(0,092)	(0,216)
Yardımlaşma Gönüllülüğu Aktif	0,310**	0,116	0,074
	(0,124)	(0,085)	(0,172)
Yardımlaşma Gönüllülüğu Pasif	0,145	0,079	-0,275*

<sup>5</sup> Tablo 6'daki sonuçlar, (4) numaralı denklikteki dördüncü model gelir gruplarına göre tahmin edilerek elde edilmiştir.



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

	(0,122)	(0,065)	(0,141)
Sanat-Eğitim-Spor Gönüllülüğu Aktif	0,385***	0,286***	0,354***
	(0,104)	(0,055)	(0,116)
Sanat-Eğitim-Spor Gönüllülüğu Pasif	-0,043	0,046	-0,191
	(0,100)	(0,051)	(0,120)
Din Gönüllülüğu Aktif	0,303***	0,288***	0,112
	(0,047)	(0,032)	(0,078)
Din Gönüllülüğu Pasif	-0,097**	-0,001	-0,092
	(0,045)	(0,031)	(0,079)
Eşik 1	-2,355***	-2,977***	-1,417***
	(0,189)	(0,142)	(0,457)
Eşik 2	-0,233	-0,580***	0,676
	(0,187)	(0,137)	(0,444)
Eşik 3	2,339***	2,492***	3,471***
	(0,188)	(0,137)	(0,445)
Gözlem	17,455	42,612	6,860
Pseudo R-kare	0,108	0,0861	0,0759
LR Ki-kare	4394	7241	969,7
Prob > Ki-kare	0	0	0

**Not=** Analizlere kontrol değişkenleri, zaman sabit etkileri ve ülke sabit etkileri ilave edilmiştir. Parantez içindeki rakamlar standart hataları temsil etmektedir. Anlamlılık düzeyleri şu şekildedir: \*\*\* p<0,01, \*\* p<0,05, \* p<0,1.

Sosyal duyarlılık gönüllülüğünün sonuçları incelendiğinde, gelir grupları arasında sadece yüksek gelir grubunda tüketiciyi ve çevreyi korumaya yönelik kurulan derneklerin, esnaf odaları, meslek odaları, barolar gibi meslek kuruluşlarının, siyasi partilerin ve sendikaların etkinliklerinde aktif olarak yer almak anlamlı olduğu ve mutluluğu pozitif olarak etkilediği görülmektedir. Çoğu çalışmada, gönüllü faaliyetlerde bulunmanın, yaşam standartları daha düşük olan gönüllülerin mutluluğuyla daha güçlü bir şekilde ilişkili olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak gönüllülük davranışının mutluluğa etkisi gönüllülük faaliyetinin türlerine göre değerlendirildiğinde farklı sonuca ulaşılmıştır. Lee'ye (2019) göre insanlar koşullarının ve yeteneklerinin ötesinde gönüllü kuruluşlarda görev aldığında gönüllülük maliyetli olabilir. Bu anlamda sonuçlar, düşük gelirli gönüllüler için maliyetli olduğunu göstermiştir.

Bağımlılık, hastalık gibi aynı sorunları yaşayan kişilerin yardımlaşmak için kurduğu kuruluşlarda ve insani örgütler, yardım dernekleri vb. hayır kuruluşlarında aktif olarak gönüllü olmak sadece düşük gelir grubundaki gönüllülerin mutluluğunu arttırmaktadır. Yardımlaşma kuruluşlarının gönüllü faaliyetlerine pasif olarak katılmak ise sadece yüksek gelir grubu için anlamlıdır; ancak bu grubun mutluluğunu olumsuz yönde etkilemektedir. Musick & Wilson (2003) çalışmalarında, toplum içindeki sosyal roller gereği yardımlaşmanın insanların değer verdiği bir faaliyet olduğundan fiziksel olarak emeğini kullanan veya tecrübelerini paylaşan gönüllülerin kendisini içinde bulunduğu sosyal yapı için faydalı hissedeceğini öne sürmüştür. Buna göre düşük gelirli gönüllüler, yardımlaşmayla yeni sosyal roller edinir ve çeşitli becerilerini geliştirerek kendisini daha güçlü hissederler. Bu bağlamda yüksek gelirli gönüllere göre daha mutlu olurlar.



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Genelinde Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

Tüm gelir grupları için spor kulüplerinin, boş zamanları değerlendirmek için oluşturulan grupların ve sanat, eğitim, kültür, müzik gibi farklı alanlarda faaliyet gösteren kuruluşların yönetiminde pasif olarak görev almak veya etkinliklerine pek katılmamak mutluluk denkleminde anlamsızdır. Buna karşılık bu tür kuruluşlarda aktif olarak gönüllü faaliyette bulunmak tüm gelir gruplarının mutluluğunu pozitif olarak ve anlamlı bir şekilde etkilemektedir. Katsayılara bakıldığında, bu etkinin düşük gelir grubunda yer alan bireyler için daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Düşük gelir ve orta gelir grubundaki bireyler dini vakıfların, derneklerin veya grupların gönüllü etkinliklerinde yer aldıklarında mutlu olmaktadır. Yüksek gelir grubundaki bireylerin mutluluğu için dini kuruluşlarda aktif olarak gönüllü olmak ise anlamsızdır. Gelir grupları arasında dini kuruluşlarda gönüllülüğün düşük gelire sahip olan bireylerin mutluluğunu daha fazla etkilediği görülmektedir. Buna göre gelir düzeyi azaldıkça dine yönelik gönüllü faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla kurulan kuruluşlara aktif üyeliğin mutluluk getirdiği söylenebilir. Ancak dini kuruluşların gönüllü faaliyetlerine pasif olarak katılmak, orta gelir ve yüksek gelir grubunda istatistiksel olarak anlamlı değildir ve düşük gelir grubunun mutluluğunu olumsuz etkilemektedir.

## 6. Sonuç ve Tartışma

İnsanın yardım etme ve bağış yapma davranışı uluslararası ölçekte gönüllülük olarak nitelendirilir. Maddi bir ödölü bulunmayan bu davranış için insanlar zamanını ve bu zaman içinde çalışarak elde edeceği gelirini bağışlar. Karşılığında bir şey almadan bu tür kaynakları bağışlamanın hem gönüllü için katkısı fazladır hem de bir bütün olarak topluma fayda sağlar. Başka insanların mutluluğu ve iyiliği için emek vermek, gönüllünün kendisini de mutlu etmektedir. Ancak kişinin gelirine göre gönüllülüğün mutluluk getirip getirmeyeceği değişkenlik gösterebilir. Bu doğrultuda çalışmada, farklı gelir grubunda yer alan gönüllülerin mutluluğu Dünya Değerler Araştırması'nın birinci (1981-1984), üçüncü (1995-1998), beşinci (2005-2009), altıncı (2010-2014) ve yedinci (2017-2022) dalgasıyla sıralı lojistik yöntemi kullanılarak dünya genelinde incelenmiştir.

Analiz sonucuna göre, dünya genelinde çeşitli gönüllü kuruluşların faaliyetlerine aktif ya da pasif olarak katılanların, bu tür kuruluşların faaliyetlerine hiç katılmayanlardan daha yüksek mutluluğa sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç, başka bir kuruluşun, kurumun veya insanın yararı için zamanın ve bireysel yeteneklerin bağışlanmasının önemli bir mutluluk kaynağı olduğunu ortaya koymaktadır. İnsanlar gönüllülük aracılığıyla topluma karşı vicdani sorumluluğu yerine getirdiğini düşünür ve bu da onların hayatlarına anlam katmaktadır. Gönüllü, gönüllülük sürecinde kendisinin önemli olduğunu ve başkaları için yararlı olduğunu görür. Bu sayede özgüven ve özdeğer duygusu artar. Dolayısıyla başkalarına yardım eden insanlar kendilerini iyi hissederler ve hayata karşı olumlu bir tutum içerisinde hareket edip mutlu olurlar.

Gönüllülük sayısı için gerçekleştirilen analizlerde, gönüllülerin pasif olarak üye oldukları gönüllü kuruluş sayısının mutlulukları için anlamlı olmadığı; ancak aktif olarak faaliyette buldukları gönüllü kuruluş sayısı arttığında mutlu oldukları sonucuna varılmıştır. Esasen bu sonuç şaşırtıcı değildir. Gönüllü kuruluşlara pasif yani etkinliklerde pek yer almayan bir üye





Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Genelinde Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaoconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

olmak, diğer üyelerle daha az zaman geçirildiği ve güçlü ilişkiler kurulamadığı anlamına gelmektedir. Bu ise gönüllülük vasıtasıyla sosyalleşerek kabul görme, ilgi, dostluk, beğenilme gibi duygu ve deyimleri paylaşmanın ve mutlu olmanın önünde bir engeldir.

Gönüllü kuruluşların türlerine göre yapılan analiz sonucunda, esnaf odaları, meslek odaları, barolar gibi meslek kuruluşlarında, çevre ve tüketiciyi koruma derneklerinde, siyasi partilerde ve sendikalarda aktif olarak gönüllü çalışmalar yapmanın gönüllüler için anlamlı olmadığı ortaya çıkmıştır. Buna karşılık kültür, müzik, sanat, eğitim gibi farklı alanlarda faaliyet göstermek amacıyla oluşturulan grupların, din ve yardımlaşmak için kurulan vakıfların, derneklerin veya birliklerin ve spor kulüplerin gönüllü faaliyetlerine aktif bir şekilde katılmanın gönüllülerin mutluluğu üzerinde arttırıcı bir etki yarattığı belirlenmiştir. İnsanlar bu tür kuruluşlara içten gelen yardım ile katılırlar. Buna göre içsel güdülerle gönüllü çalışmalar yapanların mutlu olduğu ifade edilebilir. Analizlerde, dört kategoride incelenen her bir gönüllü kuruluşun etkinliğine pasif katılımın mutluluk modelinde anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçtan, insanların gönüllülük sayesinde mutlu olmaları için gönüllü kuruluşlarda çıkar gözetmeksizin aktif olarak hizmet sunmaları gerektiği anlaşılmaktadır.

Gelir gruplarına göre gönüllülüğün mutluluğa etkisini değerlendirmek için kurulan modellerde, tüm gelir gruplarında gönüllülerin üye olduğu gönüllü kuruluş sayısı arttığında mutluluk düzeylerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak gönüllülerin gelir durumlarına göre sıralaması gruplar arasında bir üst seviyeye çıktığında gönüllü kuruluşlarda aktif olarak hizmet sağlamlarının mutluluklarına etkisinin azaldığı görülmüştür. Literatüre uyumlu olarak düşük gelirli gönüllülerin, maddi durumu iyi olan gönüllülerle karşılaştırıldığında gönüllü çalışmalar yapmasının daha fazla mutluluk getirdiği söylenebilir.

Gelir gruplarına göre gönüllülük değişkeninin analiz sonuçları, gelir grupları arasında sadece orta gelir grubunda gönüllü kuruluşların çeşitli faaliyetlerine pasif olarak katılmanın ve yüksek gelir grubunda bu tür kuruluşların faaliyetlerine aktif olarak katılmanın gönüllülerin mutluluk düzeyleri üzerinde anlamlı ve olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Öte yandan düşük gelir grubundaki gönüllülerin mutluluğu için gönüllü kuruluşların etkinliklerinde aktif ya da pasif bir şekilde yer almanın anlamlı olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu bulgu literatürden farklı olarak, yaşam standartları daha iyi olan gönüllülerin, düşük sosyoekonomik durumu sahip olan gönüllülere göre daha mutlu olduğunu göstermektedir.

Gönüllülerin mutluluğunun gönüllü kuruluşların türüne ve gelir grubuna göre araştırıldığı analizlerde, çevre koruma vakıflarında, tüketiciyi koruma derneklerinde, meslek kuruluşlarında, siyasi partilerde ve sendikalarda aktif olarak gönüllü hizmet sağlamanın sadece yüksek gelir grubundaki gönüllülerin mutluluğunu arttırdığı bulunmuştur. Düşük ve orta gelir grubunda yer alan gönüllülerin ise bu tür kuruluşlarda gönüllü faaliyetler gerçekleştirmeleri mutlulukları için anlamlı değildir. Meslek gruplarına destek, çevreyi ve tüketiciyi koruma gibi olaylara ve kişilere yönelik sorumluluk duygusunu içeren toplumsal sorunlar ile mücadele etmek özellikle ekonomik zorluklar yaşıyan kişilerde stres seviyelerinde artışa veya kaygı bozukluklarına yol açabilir. Düşük gelire sahip gönüllülerin hissettiği bu olumsuz duygular ruh sağlıklarını olumsuz etkiler ve gönüllülüğün sağladığı içsel ya da dışsal ödüllerden faydalanamazlar.



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

Analizlerde, aynı sorunları (bağımlılık, hastalık vb.) yaşayanların yardımlaşmak amacıyla kurdukları gruplarda ve hayır kuruluşlarında aktif bir şekilde gönüllü çalışmalar yapmak sadece düşük gelir grubunda yer alan gönüllülerin mutluluğunu anlamlı ve olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Ayrıca bu yardımlaşma kuruluşlarında pasif olarak gönüllü çalışmalar yapmanın sadece yüksek gelir grubu için anlamlı olduğu; ancak bu grubun mutluluğu üzerinde olumsuz etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, literatüre uyumlu olarak, gönüllülüğün maddi durumu yetersiz olan gönüllülerin mutluluğu için daha önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Bulgular, boş zamanı değerlendirmek için oluşturulan grupların, spor kulüplerinin ve sanat, kültür, müzik, eğitim gibi farklı alanlarda çalışan kuruluşların yönetiminde aktif olarak görev almanın veya faaliyetlerine düzenli olarak katılmanın tüm gelir grupları için anlamlı olduğunu ve bu grupların mutluluğunu pozitif etkilediğini göstermiştir. Gönüllülerin mutluluğunu arttıran bu etkinin düşük gelir grubundaki gönüllüler için daha belirgin olduğu tespit edilmiştir. Sosyal ve ekonomik açıdan koşulları kısıtlı olan gönüllerin sanat, müzik, spor gibi eğlenceye yönelik kurulan gönüllü kuruluşların faaliyetlerine katılmasıyla ekonomik sorunlar nedeniyle yaşadıkları kaygıdan ve öfke, çaresizlik, umutsuzluk başta olmak üzere hissettikleri olumsuz duygulardan uzaklaşabilirler. Buna göre düşük gelirli gönüllülerin yaptıkları iş kendilerine iyi gelir ve yeterlilik duygusuyla mutlu olurlar.

Son olarak dini derneklerde, vakıflarda ve gruplarda gerçekleştirilen aktif gönüllülüğün, yüksek gelir grubundaki gönüllülerin mutluluğu için anlamlı olmadığı; düşük gelir ve orta gelir grubundaki gönüllülerin mutluluğunu ise arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Düşük gelirli gönüllülerin, dini kuruluşlarda gönüllü faaliyetlerde bulunarak orta gelirli gönüllülere göre daha yüksek mutluluğa sahip olduğu görülmüştür. Gelir düzeyi düşük olan gönüllüler dini kuruluşların faaliyetlerine düzenli olarak katılarak sosyal desteğin insanların ruhsal sağlığına iyi geldiğini görürler. Din insanların çevrelerinden duygusal anlamda yardım almalarının bir yoludur. Özellikle yaşam standartları tatmin edici olmayan gönüllülerin dini katılımı etraflarında kendilerini destekleyecek insanların olabileceğini bilmeleri finansal sıkıntılarını unutturabilir. Böylece hem kendilerine hem de başkalarına olan güvenleri artar ve mutluluk düzeyleri yükselir.

Sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, aktif olarak gönüllü çalışmalar yapmanın insanların mutlu olmasını sağladığını; pasif olarak gönüllü faaliyetlerde bulunmanın, yani gönüllü kuruluşların faaliyetlerine pek katılmayıp sadece bu kuruluşlara üye olmanın gönüllüler için mutluluk kaynağı olmadığı ifade edilebilir. Aktif gönüllülük ile mutluluk arasında gözlemlenen olumlu ilişki, sosyal ađ kuramıyla açıklanabilir. Bu kuram, insanların sosyal iletişim kurduğu ortamlar sayesinde bilgi ve deneyimlerini başkalarına aktarabileceğini ve olumlu duyguları pekiştiren paylaşımlarının çoğalacağını vurgulamıştır. Bu anlamda, düzenli olarak gönüllü faaliyetlere katılan insanlar birbirleriyle daha sık görüşerek güçlü sosyal ağlar oluştururlar ve kendilerini mutlu eden ortak paylaşımlarda bulunurlar.

Literatürdeki çoğu çalışmada, düşük gelire sahip olan gönüllülerin, gönüllülük davranışından sosyal ve ekonomik koşullar açısından avantajlı durumda olan gönüllülerden daha fazla yararlandığı ve dolayısıyla daha mutlu olduğu gösterilmiştir (örneğin Wilson & Musick, 1997; Borgonovi, 2008; Morrow-Howell vd., 2009; Beaton & Torgler, 2018; Lawton vd., 2021). Ancak bu çalışmalarda gönüllülüğün aktif olarak mı yoksa pasif bir şekilde mi gerçekleştirildiği

dikkate alınmamıştır. Sadece gönüllü kuruluşların türlerine göre analizler yapılmıştır. Gönüllük üzerine yapılan çalışmalardan farklı olarak, bu çalışmada hem gönüllülüğün gerçekleştirme biçimine hem de farklı amaçlara sahip çeşitli faaliyetleri içerdiğine göre gelirin gönüllülerin mutluluğuna etkisi araştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda, yüksek gelir grubunda yer alan gönüllüler özellikle aktif bir şekilde gönüllü çalışmalar yaptığında ekonomik durumu iyi olmayan gönüllülere kıyasla daha fazla mutlu olduğu belirlenmiştir. Esasen çalışma, literatürden farklı olarak, gönüllülüğün gerçekleştirme biçimi dikkate alındığında yüksek gelirli gönüllülerin düşük gelirli gönüllülerden daha mutlu olduğunu ortaya koymuştur.

Bulgular, dünya genelinde insanların mutluluğu ve bu mutluluğün belirleyeni hakkında fikir sahibi olunmasını sağlamaktadır. Ayrıca gönüllü insanların mutluluğu için gönüllülüğün nasıl gerçekleştirildiğinin ve gelirin belirleyici olduğuna dair önemli ipuçları da sunmaktadır. Bu açıdan çalışma, gelecekteki benzer çalışmalara yol gösterici olabilir. Ancak çalışmada, daha mutlu insanların daha fazla gönüllü çalışmalara katılabileceğine ilişkin bir genelleme yapılamaz. Kesit veriler kullanıldığı için gönüllülük ve mutluluk arasındaki nedensellik ilişkisini ölçebilmek oldukça zordur. Bu nedenle literatürde kabul edildiği gibi nedenselliğün yönü gönüllülükten mutluluğa doğru ele alınmıştır. Buna ek olarak kullanılan veri setinde katılımcıların gönüllülüğe ne kadar zaman ayırdığıyla ilgili bilgi yer almamaktadır. Bundan ötürü çalışmada, katılımcıların gönüllü faaliyetlere katılmak yerine çalışmayı ya da boş zaman aktivitelerini tercih etmelerinin yani gönüllülüğün fırsat maliyetinin mutlulukları üzerindeki etkisi incelenememiştir. Gelecek çalışmalar için bu kısıtlar araştırma konusu olabilir.

## EKLER

**EK Tablo A1: Analizlerde Kullanılan Değişkenler**

Değişken Seti	Değişkenler	Ölçek
Bağımlı Değişken	Mutluluk	Çok mutluyum, Biraz mutluyum, Pek mutlu değilim, Hiç mutlu değilim
Sosyo-demografik Faktörler	Yaş	15 ve üzeri yaştaki kişiler
	Cinsiyet (kukla değişken)	Kadın, Erkek (temel sınıf)
	Medeni Durum (kukla değişken)	Evli, Bekâr (temel sınıf)
	Eğitim Düzeyi (kukla değişken)	Bir Okul Bitirmedi (temel sınıf), İlkokul, Ortaokul, Lise, Üniversite, Lisansüstü
	Sağlık Durumu (kukla değişken)	İyi, Kötü (temel sınıf)
Sosyo-ekonomik Faktörler	Çocuk Sahibi Olma Durumu (kukla değişken)	Çocuk Sahibi Değil (temel sınıf), Çocuk Sahibi
	Nispi Gelir	10 Basamaklı Cantril Merdiveni
	Çalışma Durumu (kukla değişken)	Çalışanlar, Emekli, Ev kadını, Öğrenci, İşsiz (temel sınıf)
	Gelir Grupları (kukla değişken)	Düşük Gelir Grubu (temel sınıf), Orta Gelir Grubu, Yüksek Gelir Grubu



Erdoğan, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

Tekli Değişkenler	Güven Düzeyi (kukla değişken)	İnsanlara Güvenilebilir, Çok Dikkatli Olunması Gerekir (temel sınıf)
	Din (kukla değişken)	Tanrı'ya inanır, Tanrı'ya inanmaz (temel sınıf)
Gönüllülük Değişkenleri	Gönüllülük (kukla değişken)	Gönüllü Kuruluşlara Aktif Üyelik, Pasif Üyelik, Üye Değil (temel sınıf)
	Aktif Gönüllülük Sayısı	Gönüllü Kuruluşlara Aktif Üyelik Sayısı
	Pasif Gönüllülük Sayısı	Gönüllü Kuruluşlara Pasif Üyelik Sayısı
	Sosyal Duyarlılık Gönüllülüğü (kukla değişken)	Aktif Üyelik, Pasif Üyelik, Üye Değil (temel sınıf)
	Yardımlaşma Gönüllülüğü (kukla değişken)	Aktif Üyelik, Pasif Üyelik, Üye Değil (temel sınıf)
	Sanat-Eğitim-Spor Gönüllülüğü (kukla değişken)	Aktif Üyelik, Pasif Üyelik, Üye Değil (temel sınıf)
	Din Gönüllülüğü (kukla değişken)	Aktif Üyelik, Pasif Üyelik, Üye Değil (temel sınıf)

**Not:** WVS anketinde katılımcıların gönüllü çalışmalara katılımı, “Çeşitli gönüllü kuruluşlara (vakıf, birlik, dernek vb.) üye misiniz? Üye iseniz, faaliyetlere düzenli olarak katılan yani aktif veya faaliyetlere yeterince katılmayan yani pasif üye olup olmadığınızı ifade ediniz.” sorusuyla araştırılmıştır. Gönüllü kuruluşlar, “1. Din, 2. Spor-Boş Zamanları Değerlendirme, 3. Müzik-Kültür-Eğitim-Sanat, 4. Sendika, 5. Siyasi Parti, 6. Çevre, 7. Mesleki, 8. Hayır-Yardım-İnsani, 9. Tüketiciyi Koruma, 10. Yardımlaşma” olarak sınıflandırılmıştır. Katılımcıların bu tür gönüllü kuruluşlara üye olup olmadıklarına ilişkin yanıtları, “1. Aktif Üyelik, 2. Pasif Üyelik, 3. Üye Değil” olacak şekilde üç şıkta kategorize edilmiştir. Çalışmada üç şık da kukla değişkenine çevrilerek “Aktif Üyelik” şıkkı tüm gönüllü kuruluş için birleştirip “Aktif Gönüllülük” değişkeni olarak ve “Pasif Üyelik” şıkkı da aynı şekilde tüm gönüllü kuruluş için birleştirip “Pasif Gönüllülük” değişkeni olarak analizlere eklenmiştir. Ayrıca katılımcıların üye oldukları gönüllü kuruluş sayısının mutluluklarına etkisini analiz etmek amacıyla her bir gönüllü kuruluş için “Aktif Üyelik” ve “Pasif Gönüllülük” şıkları ayrı ayrı birleştirilerek “Gönüllülük Sayısı” değişkenleri oluşturulmuştur. Gönüllülük davranışının bireysel mutluluk üzerindeki net etkisini değerlendirebilmek için ise gönüllü kuruluşlar türlerine göre dört kategoride toplanmıştır: (i) Sosyal Duyarlılık: Tüketiciyi koruma derneklerin, çevre koruma vakıfların, meslek kuruluşların, sendikaların ve siyasi partilerin faaliyetlerine katılmak; (ii) Yardımlaşma: İnsani örgütler, yardım dernekleri vb. hayır kuruluşların ve bağımlılık, hastalık gibi aynı sorunları yaşayan bireylerin yardımlaşmaya yönelik kurdukları grupların faaliyetlerine katılmak; (iii) Sanat, Kültür, Eğitim ve Spor: Sanat, kültür, müzik, eğitim gibi çeşitli alanlarda faaliyet gösteren kuruluşların, boş zamanları değerlendirmek için kurulan grupların ve spor kulüplerin faaliyetlerine katılmak; (iv) Din: Dini vakıf, dernek, ibadet yeri yaptırma derneği gibi dini kuruluşların faaliyetlerine katılmak.

## Kaynakça

- Arslan, M. L. (2021). Gönüllülük Felsefesi. B. Çankır (Der.), *Liderlik: Gönüllülük ve Gönüllü Liderliği* (59-76). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Beatton, T. & Torgler, B. (2018). Volunteering and Life or Financial Shocks: Does Income and Wealth Matter?. *Applied Economics*, 50(19), 2190-2209.



Erdoğu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Genelinde Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

- Becker, G. S. (1992). Fertility and the Economy. *Journal of Population Economics*, 5(3), 185-201.
- Benenson, J. & Stagg, A. (2016). An Asset-Based Approach to Volunteering: Exploring Benefits for Low-Income Volunteers. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 45(1), 131-149.
- Binder, M. & Freytag, A. (2013). Volunteering, Subjective Well-Being and Public Policy. *Journal of Economic Psychology*, 34, 97-119.
- Borgonovi, F. (2008). Doing Well by Doing Good: The Relationship Between Formal Volunteering and Self-Reported Health and Happiness. *Social Science & Medicine*, 66(11), 2321-2334.
- Bruni, L. & Stanca, L. (2008). Watching Alone: Relational Goods, Television and Happiness. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 65(3-4), 506-528.
- Chambre, S. M. (1984). Is Volunteering a Substitute for Role Loss in Old Age? An Empirical Test of Activity Theory. *The Gerontologist*, 24(3), 292-298.
- Chen, C. M., Yeh, C. Y. & Chang, C. H. (2014). Volunteering and Life Satisfaction: An Investigation of Endogeneity. *Hitotsubashi Journal of Economics*, 55(1), 21-32.
- Day, K. M. & Devlin, R. A. (1996). Volunteerism and Crowding Out: Canadian Econometric Evidence. *Canadian Journal of Economics*, 29(1), 37-53.
- Dumludağ, D. (2014). Fayda, Mutluluk ve Refah. A. F. Aysan & D. Dumludağ (Der.), *Kalkınmada Yeni Yaklaşımlar* (365-386). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Enders, L. E. & Fanslow, A. M. (1981). Volunteer Service of Professional Home Economists. *Home Economics Research Journal*, 10(2), 120-126.
- Enjolras, B. (2021). Explaining the Varieties of Volunteering in Europe: A Capability Approach. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 32(6), 1187-1212.
- Fiorillo, D. (2011). Volunteer Work and Domain Satisfactions: Evidence From Italy. *International Journal of Social Economics*, 39(1/2), 97-124.
- Frey, B. S. & Gallus, J. (2018). Volunteer Organizations: Motivating with Awards. R. Ranyard (Ed.), *Economic Psychology* (275-286). Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons Ltd.
- Gil-Lacruz, M., Saz-Gil, M. I. & Gil-Lacruz, A. I. (2019). Benefits of Older Volunteering on Wellbeing: An International Comparison. *Frontiers in Psychology*, 10, 2647.
- Lawton, R. N., Gramatki, I., Watt, W. & Fujiwara, D. (2021). Does Volunteering Make Us Happier, or are Happier People More Likely to Volunteer? Addressing the Problem of Reverse Causality When Estimating the Wellbeing Impacts of Volunteering. *Journal of Happiness Studies*, 22(2), 599-624.
- Lee, M. A. (2019). Volunteering and Happiness: Examining the Differential Effects of Volunteering Types According to Household Income. *Journal of Happiness Studies*, 20(3), 795-814.



Erdoğdu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

- Meier, S. & Stutzer, A. (2004). Is Volunteering Rewarding in Itself? Evidence from a Natural Experiment (No. 2004-12). CREMA Working Paper.
- Meier, S. & Stutzer, A. (2008). Is Volunteering Rewarding in Itself?. *Economica*, 75(297), 39-59.
- Meier, S. (2006). *The Economics of Non-Selfish Behaviour: Decisions to Contribute Money to Public Goods*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Menchik, P. L. & Weisbrod, B. A. (1987). Volunteer Labor Supply. *Journal of Public Economics*, 32(2), 159-183.
- Morrow-Howell, N., Hinterlong, J., Rozario, P. A. & Tang, F. (2003). Effects of Volunteering on the Well-Being of Older Adults. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 58(3), 137-145.
- Morrow-Howell, N., Hong, S. I. & Tang, F. (2009). Who Benefits from Volunteering? Variations in Perceived Benefits. *The Gerontologist*, 49(1), 91-102.
- Musick, M. A. & Wilson, J. (2003). Volunteering and Depression: The Role of Psychological and Social Resources in Different Age Groups. *Social Science & Medicine*, 56(2), 259-269.
- Rojas, M. (2019). The Relevance of Richard A. Easterlin's Groundbreaking Work. A Historical Perspective. Rojas, M. (Ed.), *The Economics of Happiness How the Easterlin Paradox Transformed Our Understanding of Well-Being and Progress* (3-24). Switzerland: Springer International Publishing.
- Ruben, R. & Dumludağ, D. (2018). İktisat ve Psikoloji. D. Dumludağ, Ö. Gökdemir, L. Neyse & E. Ruben (Der.), *İktisatta Davranışsal Yaklaşımlar* (33-52). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Sánchez-García, J., Gil-Lacruz, A. I. & Gil-Lacruz, M. (2022). The Influence of Gender Equality on Volunteering among European Senior Citizens. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 33(4), 820-832.
- Shi, Z. (2016). Does the Number of Children Matter to the Happiness of their Parents?. *The Journal of Chinese Sociology*, 3(1), 1-24.
- Steinberg, K. S., Rooney, P. M. & Chin, W. (2002). Measurement of Volunteering: A Methodological Study Using Indiana as a Test Case. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 31(4), 484-501.
- Sundeen, R. A. (1992). Differences in Personal Goals and Attitudes among Volunteers. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 21(3), 271-291.
- Tanskanen, A. O. & Danielsbacka, M. (2016). Do Volunteering and Charity Pay off? Well-Being Benefits of Participating in Voluntary Work and Charity for Older and Younger Adults in Finland. *Research on Ageing and Social Policy*, 4(2), 2-28.
- Tiltay, M. A. (2021). Gönüllü Yönetimi. B. Çankır (Der.), *Liderlik: Gönüllülük ve Gönüllü Liderliği* (41-57). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.



Erdoğdu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

---

- Veenhoven, R. & Dumludağ, D. (2018). İktisat ve Mutluluk: Bugün Daha Mutlu muyuz?. D. Dumludağ, Ö. Gökdemir, L. Neyse & E. Ruben (Der.), *İktisatta Davranışsal Yaklaşımlar* (223-251). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Wallrodt, S. & Thieme, L. (2023). The Opportunity Costs of Volunteering: Evidence from Germany. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 52(5), 1169-1190.
- Wilson, J. & Musick, M. (1997). Who Cares? Toward an Integrated Theory of Volunteer Work. *American Sociological Review*, 62(5), 694-713.
- Wilson, J. & Musick, M. (1998). The Contribution of Social Resources to Volunteering. *Social Science Quarterly*, 79(4), 799-814.
- Wilson, J. (2000). Volunteering. *Annual Review of Sociology*, 26(1), 215-240.
- Wilson, J., Mantovan, N. & Sauer, R. M. (2020). The Economic Benefits of Volunteering and Social Class. *Social Science Research*, 85, 102368.
- Yemişçigil, A. & Dolan, P. (2018). "Mutluluk" Nedir, Nasıl Ölçülür?. Kalkınma Literatüründe Kavramsal ve Metodolojik Yaklaşımlar. D. Dumludağ, Ö. Gökdemir, L. Neyse & E. Ruben (Der.), *İktisatta Davranışsal Yaklaşımlar* (187-198). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Ziemek, S. (2006). Economic Analysis of Volunteers' Motivations—A Cross-Country Study. *The Journal of Socio-Economics*, 35(3), 532-555.
- 

**Etik Beyanı:** Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Fiscaeconomia Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

**Ethical Approval:** The authors declare that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In the case of a contrary situation, Fiscaeconomia has no responsibility, and all responsibility belongs to the study's authors.

---



Erdoğdu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Genelinde Ampirik Bir Uygulama. *Fiscoeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

## **Does the Happiness of Volunteers Change According to their Income? An Empirical Application across the World**

**Keziban Altun Erdoğdu**

### **Extended Abstract**

The behavior of helping and donating is internationally termed as volunteering. People donate their valuable resources, such as time, skills, and effort, for behaviors that do not have a monetary reward. Although they do not expect any financial return, they gain benefits such as acquiring skills and experience, strengthening social capital, and increasing self-confidence and self-worth by distancing themselves from negative emotions like loneliness, anxiety, and fear. Working for the happiness or well-being of others through labor and being rewarded at the end of the process leads to happiness. This, in turn, motivates individuals to help others more.

Economists have categorized motivations for volunteering into two main types: internal and external motives. Internal motives include the intrinsic rewards of feeling good and enjoying helping others. Studies have shown that volunteering driven by internal motivation brings more psychosocial benefits and, consequently, greater happiness compared to self-centered volunteering driven by personal gain. Essentially, the volunteers have become happier through the tasks they undertake and the process itself. External motives, on the other hand, include the effects or by-products of considering volunteering as a secondary goal. Individuals engage in voluntary activities to expand social networks that may be valuable for future job connections or employment, gain social respect, enhance their earnings, improve human capital to advance in their careers, and strengthen a sense of belonging as a member of a group. In this context, volunteering becomes a means for personal gain.

Most studies in the literature have demonstrated that volunteering driven by internal motivation produces more psychosocial benefits and leads to greater happiness than volunteering driven by self-centered motives (e.g., Morrow-Howell et al., 2003; Meier, 2006; Bruni & Stanca, 2008; Meier & Stutzer, 2008; Gil-Lacruz et al., 2019). For economists, although volunteering is a behavior performed with an intrinsic motivation, it is costly in terms of time and effort. According to them, the outputs obtained at the end of volunteering are more important than volunteering itself. People volunteer because they believe the benefits of volunteering, such as leisure activities or benefits derived from paid work, outweigh the costs. This, in turn, makes them happy.

In the literature, studies on voluntarism investigate whether individuals participating in volunteer activities are happy or not. There are very few studies that examine the relationship between volunteering and happiness, taking into account individuals' economic situation. In these studies, the impact of income on the relationship between volunteering and happiness was analyzed only on the types of voluntary organizations. This analysis has been focused on specific countries or a single country. Unlike the literature, this study investigated the happiness of volunteers from various income groups according to the form of voluntarism using the latest data from the World Values Survey, covering over 100 countries. As a result, the impact of the benefits of volunteering on the happiness of different income groups, depending on the form of voluntarism, has been examined globally.



For this purpose, data from the World Values Survey (WVS) covering the first (1981-1984), third (1995-1998), fifth (2005-2009), sixth (2010-2014), and seventh (2017-2022) waves are analyzed globally using the ordered logistic method. The impact of volunteering behavior on happiness is examined through a micro econometric happiness model.

$$H_{i,t} = \gamma + \varphi S_{i,t} + \vartheta V_{i,t} + d_t + f_i + e_{i,t}$$

The model represents  $H_{i,t}$  as the happiness declared by individual  $i$  in time period  $t$ ,  $V_{i,t}$  as the volunteering behavior,  $S_{i,t}$  as socio-demographic and socio-economic factors,  $d_t$  as time-fixed effects,  $f_i$  as country-fixed effects, and  $e_{i,t}$  as the error term.

The proxy variable for volunteering behavior in the happiness model is the question from the WVS survey: "Are you a member of various voluntary organizations (foundation, association, etc.)? If you are a member, please indicate whether you actively participate in activities or are a passive member who does not participate sufficiently." Voluntary organizations are classified into the following categories: (1) Religion, (2) Sports and Leisure, (3) Music-Culture-Education-Art, (4) Union, (5) Political Party, (6) Environment, (7) Professional, (8) Charity-Aid-Humanitarian, (9) Consumer Protection, (10) Mutual Help. Participants' responses regarding whether they are members of such voluntary organizations are categorized into three options: (1) Active Membership, (2) Passive Membership, (3) Not a member. In the study, each option is converted into dummy variables, and "Active Membership" is combined for all voluntary organizations as the "Active Volunteering" variable, while "Passive Membership" is similarly combined as the "Passive Volunteering" variable for additional analysis.

In order to assess the net impact of volunteering behavior on individual happiness, volunteering organizations are grouped into four categories based on their types: (i) Social Sensitivity: Active or passive participation in the activities of consumer protection associations, environmental protection foundations, professional organizations, unions, and political parties; (ii) Mutual Aid: Active or passive participation in the activities of humanitarian organizations, charity associations, and groups formed by individuals facing similar problems such as addiction, illness; (iii) Arts, Culture, Education, and Sports: Active or passive participation in the activities of organizations operating in various fields such as art, culture, music, education, as well as groups formed to spend leisure time and sports clubs; (iv) Religion: Active or passive participation in the activities of religious foundations, associations, and groups that build places of worship.

The results of the analysis indicate that those who actively or passively participate in various voluntary organizations worldwide are happier than those who do not participate in such activities. This finding suggests that donating time and individual skills for the benefit of another organization, institution, or individual is an important source of happiness. In the analyses conducted for the number of volunteers, it was determined that the number of voluntary organizations to which volunteers passively belonged did not significantly affect their happiness. However, when the number of actively participating voluntary organizations increased, happiness levels also increased. Essentially, this result is not surprising. Being a passive member of voluntary organizations, i.e., not actively participating in activities, implies spending less time with other members and not building strong relationships. This poses a



Erdoğdu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Genelinde Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

---

barrier to socializing through volunteering, sharing emotions and expressions such as acceptance, attention, friendship, appreciation, and being happy.

In order to evaluate the impact of volunteering on happiness according to income groups, models were established. The analysis results showed that, in all income groups, as the number of voluntary organizations to which volunteers belonged increased, their happiness levels also increased. However, when volunteers' rankings based on their income levels were elevated, the positive impact of actively serving in voluntary organizations on their happiness decreased. Consistent with the literature, it can be stated that low-income volunteers, when compared to volunteers with better financial situations, experience greater happiness from engaging in volunteer work.

According to the analysis results of the volunteering variable based on income groups, it has been shown that among income groups, only in the middle-income group, passive participation in various activities of voluntary organizations and active participation in such activities in the high-income group have a significant and positive impact on the happiness levels of volunteers. On the other hand, it has been revealed that active or passive involvement in the activities of volunteer organizations is not meaningful for the happiness of volunteers in the low-income group. In contrast to the literature, this finding indicates that volunteers with better living standards are happier than those with lower socio-economic status.

In analyses investigating the happiness of volunteers who are members of various types of volunteer organizations grouped into four categories according to income level, it was found that actively providing volunteer services in environmental protection foundations, consumer protection associations, professional organizations, political parties, and unions only increased the happiness of volunteers in the high-income group. However, for volunteers in low and middle-income groups, engaging in volunteer activities in such organizations is not meaningful for their happiness. In groups formed by individuals facing similar issues (addiction, illness) to support each other and in humanitarian organizations such as charity associations, actively participating in volunteer work has been determined to significantly and positively impact the happiness of volunteers only in the low-income group.

The findings suggest that actively taking part in the management or regular participation in groups created to spend leisure time, sports clubs, and organizations working in different fields such as art, culture, music, and education is meaningful for the happiness of all income groups, with this effect being more pronounced for volunteers in the low-income group. It has been found that the effect that increases the happiness of volunteers is more pronounced for volunteers in the low-income group. Finally, active volunteering in religious associations, foundations, and groups is not meaningful for the happiness of volunteers in the high-income group; however, it increases the happiness of volunteers in the low and middle-income groups. It has been observed that low-income volunteers engaged in volunteer activities in religious organizations have higher happiness compared to middle-income volunteers.

In most studies in the literature, it has been revealed that volunteers with lower income benefit more and happier from volunteering behavior than those who are advantaged in terms of social or economic conditions (for example, Wilson & Musick, 1997; Borgonovi, 2008;



Erdoğdu, K. A. (2024). Gönüllülerin Gelirine Göre Mutluluğu Değişir Mi? Dünya Geneline Ampirik Bir Uygulama. *Fiscaeconomia*, 8(3), 1279-1313. Doi: 10.25295/fsecon.1404070

---

Morrow-Howell et al., 2009; Beaton & Torgler, 2018; Lawton et al., 2021). However, these studies have not taken into account whether volunteering is actively or passively undertaken. Only analyses based on the types of voluntary organizations have been conducted. Unlike studies on volunteering, this study investigated the impact of income on the happiness of volunteers, considering both the form of voluntarism and various activities with different purposes. As a result of the study, it has been determined that volunteers in the high-income group, especially when actively participating in volunteer activities, are happier compared to volunteers with less favorable economic conditions. Unlike the literature, the study essentially highlights that when considering the form of voluntarism, high-income volunteers may be happier than low-income volunteers.